Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Rok VIII **Nr. 9.**

DZIENNIK URZĘDOWY

KURATORJUM OKRĘGU SZKOLNEGO WILEŃSKIEGO

Wilno, dnia 1 września 1931 r.

Redakcja i Administracja:
Wilno, Wolana 10. Kuratorjum Okr. Szk. Wil. Konto P. K. O. Nr. 30.466.

✝

Ś. P.

Sławomir Czerwiński

Dr. fil.
Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

zmarł dnia 4-go sierpnia 1931 r.

Nabożeństwa żałobne szkolne odbyć się mają z początkiem roku szkolnego.

Kurator Okręgu Szkolnego Wileńskiego.

TREŚĆ:

CZĘŚĆ URZĘDOWA.

CZĘŚĆ NIEURZĘDOWA.

Część urzędowa.

108.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrami: Skarbu, Spraw Wewnętrznych i Robót Publicznych

z dnia 15 maja 1931 r.

w sprawie zmiany rozporządzenia z dnia 5 kwietnia 1922 r. w przedmiocie wymiarów i liczby pomieszczeń w budynkach publicznych szkół powszechnych i domach mieszkalnych dla nauczycieli.

Na podstawie art. 5 i art. 11 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o budowie publicznych szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 18, poz. 144), zarządza się, co następuje:

§ 1. Rozporządzenie z dnia 5 kwietnia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 45, poz. 383), zmienione i uzupełnione rozporządzeniem z dnia 28 lutego 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 36, poz. 245) ulega następującym zmianom:

1) § 8 otrzymuje brzmienie:

„§ 8. Zezwala się na wznoszenie budynków szkolnych częściami, plan całego budynku szkolnego musi być jednak zgóry zatwierdzony".

2) Po § 12 dodaje się nowy § 13 o następującem brzmieniu:

„§ 13. W okresie przejściowym zezwala się, o ile przepisy prawa budowlanego nie stoją temu na przeszkodzie, na wznoszenie drewnianych budynków dla publicznych szkół powszechnych poniżej norm, podanych w tablicy II (program minimalny). W budynkach tych powierzchnia podłogi izb szkolnych (klas) nie może być mniejsza, niż 50 m^2, wysokość izb lekcyjnych i pomieszczeń rekreacyjnych nie może być mniejsza, niż 3,2 m., a pomieszczenia rekreacyjne (korytarze) muszą mieć szerokość co najmniej 2,1 m. Powierzchnia podłogi mieszkań dla kierowników nie może być mniejsza, niż 60 m^2, a mieszkań dla woźnych nie mniejsza, niż 30 m^2. Powierzchnia podłogi wymienionych w § 10 mieszkań nauczycielskich nie może być mniejsza, niż 60 m^2, dla mieszkań 3 lub 2-pokojowych z kuchnią i 30 m^2 dla mieszkań 1-pokojowych z kuchnią".

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) *Sł. Czerwiński*

Kierownik Ministerstwa Skarbu: (—) *Ignacy Matuszewski*

Minister Spraw Wewnętrznych: (—) *Sławoj Składkowski*

Minister Robót Publicznych: (—) *Norwid Neugebauer*

(Dz. U. R. P. z dnia 29 lipca 1931 r. Nr. 64, poz. 524).

109.

ROZPORZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

wydane w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem Skarbu

z dnia 6 czerwca 1931 r.

w sprawie zmiany rozporządzenia z dnia 5 lipca 1923 r. w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych.

Na podstawie art. 24 ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszzchnych (Dz. U. R. Nr. 18, poz. 143) w brzmieniu, nadanem jej ustawą z dnia 25 listopada 1925 r. (Dz. U. R. P. Nr. 126, poz. 898) zarządza się co następuje:

§ 1. Paragraf 18 ustęp 1 rozporządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem Skarbu z dnia 5 lipca 1923 r. w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 73, poz. 574) otrzymuje następujące brzmienie:

„Projekt budżetu wydatków, ciążących w myśl art. 11 ustawy, na gminach i obszarach dworskich układa corocznie organ samorządu szkolnego tej gminy, na której obszarze znajduje się szkoła, a jeżeli jest kilka szkół dla każdej zosobna i przesyła przed dniem 15 września poprzedzającego roku właściwej radzie szkolnej powiatowej, która obowiązana jest powziąć uchwałę do 1 listopada i po dokonaniu w razie potrzeby zmian przesłać budżet zarządowi gminy celem uchwalenia pokrycia przez właściwą władzę gminy”.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) *Sł. Czerwiński*

Minister Spraw Wewnętrznych: (—) *Sławoj Składkowski*

Minister Skarbu (—) *Jan Piłsudski*

(Dz. U. R. P. z dnia 13 sierpnia 1931 r. Nr. 70, poz. 570).

110.

OBWIESZCZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem Skarbu

z dnia 6 czerwca 1931 r.

o sprostowaniu błędu w rozporządzeniu Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem Skarbu z dnia 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych.

Na podstawie art. 6 lit. b) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 23 grudnia 1927 r. w sprawie wydawania Dz. Ustaw Rzeczypospolitej (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr. 3, poz. 18) w brzmieniu, ustalonem art. 4 ustawy z dnia 12 lutego 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 13, poz. 19), prostuje się błąd w rozporządzeniu Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, wydanego w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych i Ministrem Skarbu, z dnia 5 lipca 1923 r. w przedmiocie wykonania ustawy z dnia 17 lutego 1922 r. o zakładaniu i utrzymywaniu publicznych szkół powszechnych (Dz. U. R. P. Nr. 73, poz. 574), a mianowicie w wierszu 6 § 23 zamiast „nie umożliwione" powinno być „nie uniemożliwione".

Minister Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego:
(—) *Sł. Czerwiński*

Minister Spraw Wewnętrznych: (—) *Sławoj Składkowski*

Minister Skarbu: (—) *Jan Piłsudski*

(Dz. U. R. P. z dnia 13 sierpnia 1931 r. Nr. 70, poz. 576).

111.

OKÓLNIK

Prezesa Rady Ministrów

z dnia 3 lipca 1931 r. Nr. 8024/III

do wszystkich Panów Ministrów

w sprawie zabronienia uprawiania w urzędach państwowych handlu obnośnego.

Naczelna Rada Zrzeszeń Kupiectwa Polskiego zwróciła się do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych z prośbą o wydanie zakazu uprawiania w urzędach państwowych procedury handlu obnośnego przez osoby, trudniące się tym procederem zawodowo.

Mając na uwadze straty czasu w urzędach, jakie wynikają z tego powodu, oraz ze względu na to, że uprawianie handlu w urzędach, nie licuje z ich powagą, przychylam się do wniosku Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i proszę Pana Ministra o wydanie zakazu uprawiania wszelakiego rodzaju handlu w obrębie poszczególnych biur.

Ponieważ zdarzają się wypadki, że w niektórych urzędach sami urzędnicy zajmują się w godzinach pracy rozsprzedażą rozmaitych artykułów, proszę powyższym zakazem objąć i ten rodzaj handlu.

Prezes Rady Ministrów
(—) *Prystor*

Panom Inspektorom Szkolnym, Dyrekcjom i Kierownictwom wszystkich szkół w Okręgu.

Podaję do wiadomości i ścisłego przestrzegania w związku z okólnikiem Kuratorjum z dnia 8 czerwca 1931 r. Nr. 0-17080/31 (Dz. Urz. K. O. S. Wil. Nr. 7-8 z 1931 r.)

Wilno, dn. 31.VII.1931 r. Nr. 0-23624/31.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) *J. Małowieski*
Naczelnik Wydziału

112.

ZARZĄDZENIE
Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 30 czerwca 1931 r. Nr II-13196/31

do Kuratorjów Okręgów Szkolnych

w sprawie przedłużenia mocy zarządzenia z dnia 17 sierpnia 1929 r.

Ze względu na trudności w zorganizowaniu t. zw. praktyki przedegzaminowej dla wszystkich kandydatów na nauczycieli szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich, przedłużam aż do odwołania moc zarządzenia z dnia 17 sierpnia 1929 roku w sprawie dopuszczenia w okresie przejściowym do egzaminu na nauczyciela szkół średnich ogólnokształcących i seminarjów nauczycielskich kandydatów, nie posiadających odbytego studjum pedagogicznego lub odbytej dwuletniej praktyki przedegzaminowej (Dz. Urz. Minist. W. R. i O. P. Nr. 10, poz. 136).

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego
(—) *Sł. Czerwiński*

113.

ZARZĄDZENIE

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 9 lipca 1931 r. Nr. II. 12013/31

o uzupełnieniu rozporządzenia z dnia 7 października 1924 r.

w sprawie organizacji studjów i egzaminów z muzyki i śpiewu, jako przedmiotu nauczania w szkołach średnich.

Uzupełniając postanowienia § 1 rozporządzenia Ministra W.R. i O.P. z dnia 7 października 1924 r. w sprawie organizacji studjów i egzaminów z muzyki i śpiewu, jako przedmiotu nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich (Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. Nr. 18, poz. 181), ustanawiam, że kandydaci na nauczycieli muzyki i śpiewu w szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich odbywają studja — poza wymienionemi w tym paragrafie uczelniami — w Konserwatorjum Muzycznem w Katowicach.

Za Ministra Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
(—) *B. Żongołłowicz*,
Podsekretarz Stanu.

114.

OKÓLNIK

Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 15 czerwca 1931 r. Nr. II—12308/31

do Kuratorjów Okręgów Szkolnych

w sprawie częściowej zmiany zarządzenia z dn. 2 stycznia 1929 r. Nr. II—235/29.

Ponieważ dwuletnie doświadczenie wykazało, że w dzisiejszym stanie organizacyjnym i dydaktycznym naszej pracy szkolnej przedłużenie trwania godziny lekcyjnej w większości wypadków nie powoduje odciążenia młodzieży w pracy pozaszkolnej, zmieniam przepis zawarty w § 4 zarządzenia Ministra Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 2 stycznia 1929 r. Nr. II—235/29 (Dz. U. M. W. R. i O. P. Nr. 1 poz. 1) i nadaję temu paragrafowi brzmienie następujące:

„Od początku roku szkolnego 1931/32 w szkołach powszechnych i gimnazjach czas trwania lekcji wynosi minut 45".

Minister
(—) *Sł. Czerwiński.*

115.

OKÓLNIK

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 24 czerwca 1931 r. Nr. I. Prez. 4864/31

do Kuratorjów Okręgów Szkolnych

w sprawie wykazu szkół, w których nauka uprawnia do zwrotu opłat szkolnych w r. szk. 1931/32.

Powołując się na punkt 1 okólnika Pana Prezesa Rady Ministrów z dnia 4 września 1925 r. Nr. 95/14604, podaję do wiadomości wykaz prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, zakładów kształcenia nauczycieli, szkół zawodowych tudzież szkół artystycznych, w których nauka uprawnia do zwrotu opłaty szkolnej w myśl ust. 3 art. 10 ustawy z dnia 9 października 1923 r. o uposażeniu funkcjonarjuszów państwowych i wojska (Dz. U. Rz. P. Nr. 116 poz. 924) względnie art. 6 § 1 ustawy z dnia 5 grudnia 1923 r. o uposażeniu sędziów w sądownictwie powszechnem i administracyjnem oraz prokuratorów (Dz. U. Rz. P. Nr. 134 poz. 1107).

Wykaz ten obowiązuje na rok szkolny 1931/32 z tem zastrzeżeniem, że w szkołach handlowych uprawnienie do zwrotu opłat szkolnych nie odnosi się do klas przygotowawczych.

Zarazem, opierając się na piśmie Pana Prezesa Rady Ministrów z dnia 1 czerwca 1931 r. Nr. 7208/IV. O. S., podaję do wiadomości, że na okres roku szkolnego 1931/32, funkcjonarjusze państwowi zwolnieni będą od obowiązku przedstawiania zaświadczeń o braku wolnych miejsc w szkołach państwowych we wszystkich Okręgach Szkolnych.

W sprawie przekazywania odpowiednich kredytów na opłaty szkolne, dokonywania wydatków, zarachowywania ich, obowiązują bez zmiany dotychczasowe przepisy.

Za Ministra

(—) *B. Żongołłowicz*
Podsekretarz Stanu.

WYKAZ

szkół prywatnych w Okręgu Szkolnym Wileńskim, w których nauka uprawnia do zwrotu opłat szkolnych w roku szkolnym 1931/32.

I. Szkoły Średnie Ogólnokształcące.

Województwo Nowogródzkie.

1. Baranowicze — Gimn. koedukacyjne Walentyny Szulickiej — pełne prawa.
2. „ Gimnazjum koedukacyjne C. Epsztejna — niepełne prawa.
3. Lida — Gimn. koedukacyjne Magistratu m. Lidy — niepełne prawa.
4. Nowogródek — Gimn. koedukacyjne białoruskie — Komitetu Rodzicielskiego—niepełne prawa.

5. Słonim — Gimn. koedukacyjne Żydowskiego T-wa Szkoły Średniej—niepełne prawa.

Województwo Wileńskie.

1. Druja — Gimn. koedukacyjne Polskie im. Króla Stefana Batorego—Zgromadz. O. O. Marjanów—niepełne prawa.
2. Głębokie — Polskie Gimn. koedukacyjne im. Unji Lubelskiej — T-wa Popierania Szkoły Średniej — niepełne prawa.
3. Wilno — Gimnazjum męskie OO. Jezuitów — niepełne prawa.
4. „ — Gimn. żeńskie Zgromadz. SS. Najświętszej Rodziny z Nazaretu—pełne prawa.
5. „ — Gimn. koedukacyjne Chaima Epsztejna—pełne prawa.
6. „ — Gimn. koedukacyjne Ferdynanda Welera — pełne prawa.
7. „ — Gimn. koedukacyjne Ety Dzięcielskiej—pełne prawa
8. „ — Gimn. koedukacyjne Żydowskiego T-wa Pedagogów—pełne prawa.
9. „ — Gimn. koedukacyjne Towarzystwa Rozpowszechniania Oświaty—niepełne prawa.
10. „ — Gimn. męskie Zgromadz. Ks. Ks. Misjonarzy — niepełne prawa.
11. „ — Gimn. koedukacyjne im. Tadeusza Czackiego — Stefana Swiętorzeckiego—pełne prawa.
12. „ — Liceum żeńskie im. św. Scholastyki Zgromadzenia P. P. Benedyktynek—pełne prawa.
13. „ — Liceum żeńskie Zgromadz. S. S. Wizytek—niepełne prawa.
14. „ — Liceum żeńskie im. Filomatów—Pietraszkiewiczówny Stanisławy—niepełne prawa.
15. „ — Gimn. koedukacyjne białoruskie — Komitetu Rodzicielskiego — niepełne prawa.
16. „ — Gimn. koedukacyjne im. Witolda Wielkiego—Litew. Stow. Oświatow. Rytas—niepełne prawa.

II. Zakłady Kształcenia Nauczycieli.

Województwo Nowogródzkie.

1. Słonim — Pryw. semin. naucz. żeńskie im. Matki Marceliny Darowskiej SS. Niepokalanek.

III. Szkoły zawodowe.

Województwo Nowogródzkie.

1. Baranowicze — 3-kl. koeduk. Szkoła Handlowa P. M. S.
2. „ — Szkoła Budowlano-Drogowa P. M. S.
3. Dworzec — Szkoła Rzemieślnicza Zakładu Wychowawczego im. św. Józefa.

4. Iszczołna — Żeńska Szkoła Zawodowa Kresowego Związku Ziemian powiatu Lidzkiego.
5. Lida — 3-kl. Męska Szkoła Handlowa Kolegjum XX. Pijarów.

Województwo Wileńskie.

1. Czarny Bór — Szkoła Gospodarczo-Społeczna Zgrom. SS. Urszulanek S. J. K.
2. Nowa Wilejka — Niższa Szkoła Zawodowa Żeńska P. M. S.
3. Święciany — Szkoła Zawodowa Żeńska Wydziału Powiatowego Sejmiku Święciańskiego.
4. Oszmiana — Miejska Szkoła Rzemieślnicza.
5. Smorgonie — 3 kl. Koeduk. Szkoła Handlowa Stow. Przyjaciół Oświaty.
6. Wilno — Salezjańska Szkoła Rzemiosł.
7. „ — Szkoła Niższa Zawodowa Żeńska im. św. Józefa T-wa Rozpowszechniania Kultury i Dobroczynności.
8. „ — 3-kl. Męska Szkoła Handlowa Stow. Kupców i Przemysłowców Chrześcijan.
9. „ — Instytut Nauk Handlowo-Gospodarczych T-wa Krzewienia Wiedzy Ekonomicznej i Handlowej w Wilnie.
10. „ — Szkoła Odzieżowa im. Promienistych Polskiego T-wa „Światło".
11. „ — Szkoła Niższa Zawodowa Żeńska Zgrom. SS. Salezjanek.
12. „ — Szkoła Rzemiosł Artystycznych T-wa Artystów Plastyków.
13. „ — Liceum Handlowe Żeńskie S. Pietraszkiewiczówny.
14. „ — 3-letnia Szkoła Zawodowa Męska T-wa „Pomoc Pracy".
15. „ — 3-letnia Szkoła Zawodowa Żeńska T-wa „Pomoc Pracy".
16. „ — 3-kl. Średnia Męska Szkoła Handlowa im. Staszica Marji Landsbergowej.

IV. Szkoły artystyczne.

A. Szkoły muzyczne i rytmo-plastyczne.

Województwo Wileńskie.

1. Wilno — Konserwatorjum Muzyczne Towarzystwa Muzycznego „Lutnia".

B. Szkoły Sztuk Plastycznych.

Województwo Wileńskie.

1. Wilno — Szkoła Rzemiosł Artystycznych Towarzystwa Wileńskich Artystów Plastyków.

116.

OKÓLNIK

Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego

z dnia 5 czerwca 1931 r. Nr. I. WF-3945/31

do Kuratorjów Okręgów Szkolnych, Wydziału Oświecenia Publicznego w Śląskim Urzędzie Wojewódzkim, Liceum Krzemienieckiego oraz Dyrekcyj wszystkich szkół zawodowych

w sprawie badań zdrowotnych kandydatów do szkół zawodowych.

Na podstawie badań lekarskich, przeprowadzonych w związku z badaniami psychotechnicznemi młodzieży kilku szkół rzemieślniczych przez Instytut Psychotechniczny w Warszawie, stwierdzono, że dość znaczny odsetek tej młodzieży nie odpowiada pod względem fizycznym i zdrowotnym wymogom pracy w określonym zawodzie, jak również, że stwierdzone przeciwwskazania zdrowotne istniały jeszcze przed wstąpieniem do szkoły.

Mając na względzie z jednej strony dążność do zapobiegania tak zwanym chorobom zawodowym, a z drugiej pragnienie zaoszczędzenia młodzieży, przygotowującej się do tego lub innego zawodu, rozczarowań i rozgoryczeń z powodu ewentualnej konieczności zmiany zawodu ze względów zdrowotnych — władze szkolne dążyć winny do możliwie jak najstaranniejszego doboru materjału uczniowskiego, zgłaszającego się do szkół zawodowych rozmaitego typu.

Zechcą przeto Dyrekcje żądać od lekarzy (lekarek) szkolnych przeprowadzenia badania przed egzaminem lub ostatecznem przyjęciem wszystkich zgłaszających się kandydatów(tek) do szkół zawodowych pod względem ich przydatności fizycznej i zdrowotnej do tego lub innego zawodu. Nieodpowiednich należy dyskwalifikować. Jako wytyczne przy wydawaniu opinij powinny służyć wskazówki, podane w wydawnictwach Instytutu Psychotechnicznego w Warszawie, ulica Mokotowska 51—53: „Zestawienie braków fizycznych i stanów patologicznych w zakresie zawodoznawstwa" i „Młodzież szkół zawodowych w świetle badań psychotechnicznych". Książki te winny się znajdować w każdej bibljotece szkoły zawodowej i zapoznać się z niemi winien każdy lekarz szkół zawodowych.

W sprawozdaniach rocznych lekarze szkolni będą podawali liczbę kandydatów, zbadanych przez nich, a także, ilu z pośród kandydatów zdyskwalifikowali i z jakiego powodu.

Podsekretarz Stanu

(—) *K. Pieracki.*

117.

ZARZĄDZENIE

Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 21 sierpnia 1931 r. Nr. O-27007/31

w sprawie wydawania Dziennika Urzędowego Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego.

Zarządzam likwidację „Funduszu Wydawniczego Dziennika Urzędowego Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego" z dniem 31 sierpnia 1931 roku.

O przeznaczeniu pozostałości wymienionego Funduszu na dzień 31 sierpnia 1931 roku zadecyduje, zgodnie z p. 5 Statutu tego Funduszu, Komisja Rewizyjna złożona z przedstawicieli organizacyj nauczycielskich, działających na terenie Okręgu.

Od dnia 1 września 1931 r. sprawy związane z wydawaniem Dziennika Urzędowego przechodzą pod wyłączny zarząd Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego.

Warunki prenumeraty Dziennika i sposób jej opłacania pozostają nadal niezmienione.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) *K. Szelągowski*

118.

OKÓLNIK

Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dn. 14 lipca 1931 r. Nr. O-20035/31

do Dyrekcyj szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich i średnich szkół zawodowych

w sprawie II zjazdu matematyków polskich w Wilnie.

W czasie od 23 — 26 września 1931 roku, odbędzie się w Wilnie II Zjazd matematyków polskich. W programie Zjazdu przewidziane są m. in. sekcje dydaktyki i historji matematyki oraz logiki i podstaw matematyki. Udział nauczycieli szkół średnich ze względu na ważność poruszanych zagadnień jest bardzo pożądany.

W związku z tem należy udzielić urlopu w terminie od 22 do 27 września 1931 roku tym, z pośród nauczycieli, którzy wezmą udział w Zjeździe.

Kurator Okręgu Szkolnego

(—) *K. Szelągowski*

119.

OKÓLNIK

Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 17 czerwca 1931 r. Nr. III-14137/31

do Dyrekcyj Państwowych i prywatnych Szkół Zawodowych w Okręgu

w sprawie uzyskiwania kwalifikacyj przez nauczycieli (instruktorów) szkół zawodowych.

W związku z wejściem w życie rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 28 listopada 1930 roku (Dz. Urz. Kurat. Okręgu Szkolnego Wileńskiego Nr. 2, poz. 13 z 1931 roku) w sprawie wykonania rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7 marca 1928 roku (Dz. Urz. Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego Nr. 4, poz. 58 z 1928 roku) polecam Dyrekcji (Kierownictwu) Szkoły bezzwłocznie zakomunikowanie nauczycielom, iż winni są zaznajomić się dokładnie z wymaganemi od nauczycieli kwalifikacjami do nauczania w szkołach zawodowych.

Nauczyciele, którzy nie posiadają kwalifikacyj winni je uzyskiwać w drodze służbowej w podany niżej sposób:

I. Nauczyciele (instruktorzy, którym przyznanie kwalifikacyj do nauczania w szkołach zawodowych uzależnione jest od ukończenia przepisanych studjów i uznania przez Ministerstwo W. R. i O. P. ich praktyki zawodowej i nauczycielskiej za odpowiednią, przedkładają do Ministerstwa drogą służbową podanie wraz z odpowiedniemi dokumentami w oryginałach względnie odpisach notarjalnych, dołączają wykaz danych według wzoru załączonego Nr. 1 lub 2. Wydawanie dyplomów tym nauczycielom (instruktorom) będzie uskuteczniało Ministerstwo w porozumieniu z Kuratorjum.

II. Nauczyciele (instruktorzy), którym przyznanie kwalifikacyj do nauczania w szkołach zawodowych uzależnione jest tylko od złożenia egzaminu nauczycielskiego przed Komisją Egzaminacyjną, będą składali podania z odnośnemi dokumentami drogą służbową do Komisji Egzaminacyjnej, które w najbliższym czasie będą powołane (o utworzeniu komisyj egzaminacyjnych będzie oddzielne powiadomienie).

III. Nauczyciele (instruktorzy), którym przyznanie kwalifikacyj do nauczania w szkołach zawodowych uzależnione jest od uznania ich praktyki zawodowej przez Ministerstwo W. R. i O. P. za odpowiednią oraz od złożenia egzaminu nauczycielskiego przed Komisją Egzaminacyjną składają w drodze służbowej podania wraz z dokumentami (jak w punkcie II) z dołączeniem danych według załącznika wykazu wzór Nr. 1. Po uznaniu przez Ministerstwo praktyki za wystarczającą, akta

będą zwrócone Kuratorjum, a po utworzeniu Komisji Egzaminacyjnej, zostaną przekazane tejże Komisji.

IV. Nauczyciele (instruktorzy), którzy nie posiadają warunków dla uzyskania kwalifikacyj do nauczania w szkołach zawodowych, a obecnie pragną skorzystać z uprawnień art. 32 rozporządzenia Pana Prezydenta z dnia 7 marca 1928 roku (Dz. Urz. Kur. Okręgu Szkolnego Wileńskiego Nr. 4, poz. 58 z 1928 roku) winni złożyć drogą służbową odpowiednio udokumentowane podania wraz z wykazem studjów, pracy nauczycielskiej i zawodowej według załącznika Nr. 1 i 2.

Nauczyciele (instruktorzy), posiadanie przez których kwalifikacyj do nauczania w szkołach zawodowych uzależnione jest tylko od ukończenia przepisanych studjów lub posiadania kwalifikacyj do nauczania w szkołach średnich ogólnokształcących albo powszechnych, mają prawo do nauczania w szkołach zawodowych na podstawie tych dokumentów.

Dyrekcja (Kierownictwo) będzie przesyłać podania nauczycieli wraz ze wszechstronną, dokładną opinją opartą na wymogach art. 23 pragmatyki nauczycielskiej z 1-VII 1926 r. (Dz. Urz. Kurat. O. S. Wil. Nr. 7 i 8 dodatek). Podania powinny być przysyłane oddzielnie dla każdego nauczyciela.

W związku z powyższem zechce Dyrekcja (Kierownictwo) przygotować odpowiednią ilość blankietów załączonych wzorów Nr. 1 i 2, aby każde podanie było zaopatrzone w odpowiedni wykaz. Jednocześnie przypominam, iż w myśl § 14 rozporządzenia Ministerstwa z dnia 28-XI 1930 roku w sprawie wykonania rozporządzenia Pana Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 7-III 1928 roku o kwalifikacjach zawodowych do nauczania w szkołach zawodowych, tylko do końca 1932-33 r. szk. mogą nauczać osoby nie posiadające kwalifikacyj nauczycielskich, po tym terminie będą musiały być zwolnione, względnie uzyskać od Ministerstwa zezwolenie na nauczanie, ale tylko do końca roku 1935.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego

(—) *J. Małowieski*

Naczelnik Wydziału

Załącznik Nr. 1.

.... (imię i nazwisko) ....

.... (data i miejsce urodzenia) ....

.... (zatrudniony w szkole) ....

w charakterze (nauczyc. instrukt. mianow kontraktow.) ....

Naucza przedmiotów

Nazwa szkoły	Przedmiot	Ilość godz. tyg.

Ukończył szkołę niższą (szk. powsz. rzem. i t. p.) w ....

i otrzymał świadectwo dn.................... 19.......r.

Ukończył szkołę średnią (gimn. szk. techn.) w ....

i otrzymał świadectwo dn.................... 19.......r.

Ukończył szkołę więcej niż średnią .... w ....

i otrzymał świadectwo dn.................... 19.......r.

Ukończył szkołę akademicką .... w ....

i otrzymał świadectwo (dyplom) dn.................... 19.......r. *)

Przebieg praktyki zawodowej:

Nr.	Data rozpoczęcia pracy	Dada ukończenia pracy	Czasokres trwania pracy			Dokładna nazwa instytucji lub firmy pracodawcy	Rodzaj pracy **)	UWAGI
			lat	mies.	dni			

*) Po dyplomach szkół akademickich — podać datę złożenia ostatecznego przepisanego egzaminu, decydującego o otrzymaniu dyplomu.

**) Podać charakter pełnionych czynności.

Załącznik Nr. 2.

.... (imię i nazwisko)..

.... (data i miejsce urodzenia) ....

....................(zatrudniony w szkole) ....

w charakterze (nauczyc. instrukt. mianow. kontrakt.)..................................

Naucza przedmiotów:

Nazwa szkoły	Przedmiot	Ilość godz. tyg.

Ukończył szkołę niższą (szk. powsz., rzem. i t. p.) w ....

i otrzymał świadectwo dn. ....19..........r.

Ukończył szkołę średnią (gimn., szk. techn. i t. p.) w ....

i otrzymał świadectwo dn.................................19..........r.

Ukończył szkołę więcej niż średnią.......................... w..........................

i otrzymał świadectwo dn. ....19..........r.

Ukończył szkołę akademicką ....w................................

i otrzymał świadectwo (dyplom) dn.................................19..........r. *)

Przebieg pracy nauczycielskiej:

Nr.	Nazwa szkoły	Przedmiot nauczania	Ilość godz. naucz.	Czas trwania pracy			
					lat	mies.	dni
				od dn....1....r. do dn.... od dn.......1.....r. do dn.....			

*) Po dyplomach szkół akademickich—podać datę złożenia ostatecznego, przepisanego egzaminu, decydującego o otrzymaniu dyplomu.

120.

OKÓLNIK

Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 7-VIII 1931 r. Nr. O-24140/31

do Panów Inspektorów Szkolnych oraz Dyrekcyj i kierownictw wszystkich szkół podległych

w sprawie świąt wyznania muzułmańskiego w roku szkolnym 1931/32.

Na podstawie zarządzenia Ministerstwa W. R. i O. Publ. z dnia 3 czerwca 1929 roku Nr. II-13453/29 oznajmiam, że w roku szkolnym 1931/32 młodzież szkolną wyznania muzułmańskiego zwalniać należy od zajęć szkolnych w następujących dniach świątecznych tego wyznania: Ramazan-Bajram (zakończenie 30 dniowego postu) — 8, 9 i 10 lutego; Kurban-Bajram (święto ofiar) — 16, 17, 18 i 19 kwietnia; 1-szy Mucharema (Nowy Rok) — 7 maja; Dzień Aszura (pamiątka przyjęcia przez Pana Boga pokuty Adama, wybawienie Noego od potopu i inne)— 16 maja.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego

(—) *J. Małowieski*

Naczelnik Wydziału

121.

OKÓLNIK

Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 18 sierpnia 1931 r. Nr. O-26542/31

do Panów Inspektorów Szkolnych i Dyrekcyj szkół państwowych w Okręgu

w sprawie komisyj lekarskich dla funkcjonarjaszów państwowych.

Podaję poniżej do wiadomości i stosowania wyciąg z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 marca 1931 r. o ustanowieniu Komisyj Lekarskich dla funkcjonarjuszów państwowych (Dz. U. R. P. Nr. 38, poz. 302) oraz wyciąg z instrukcji Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 12 maja 1931 r. w sprawie Komisyj Lekarskich dla funkcjonarjuszów państwowych (Monitor Polski z 21.V.1931 r. Nr. 116).

Rozporządzenie powyższe oraz instrukcja zmieniają zasadniczo dotychczasowe postępowanie w urzędowem badaniu lekarskiem funkcjonar-

juszów państwowych. Komisje Lekarskie istnieją obecnie tylko przy Urzędzie Wojewódzkim, a badanie lekarskie nauczycieli i podległych urzędników zarządza wyłącznie Kuratorjum Okręgu Szkolnego.

Zwracam szczególną uwagę na § 3 wyżej powołanej Instrukcji Ministra Spraw Wewnętrznych z jednoczesnem poleceniem, aby Panowie Inspektorowie Szkolni do wniosków o przeniesienie w stan spoczynku nauczycieli z powodu utraty zdolności do służby przedkładali wszystkie dane, wymagane postanowieniem tego paragrafu; natomiast Dyrekcje szkół w odniesieniu do nauczycieli i funkcjonarjuszów niższych, a Panowie Inspektorowie Szkolni w odniesieniu do urzędników państwowych i ewentualnie funkcjonarjuszów niższych mają dołączać do wniosków o przeniesienie w stan spoczynku z powodu utraty zdolności do służby:

a) umotywowaną opinję o służbowej przydatności funkcjonarjusza na zajmowanem stanowisku;

b) spostrzeżenia co do uchyleń od normalnego postępowania życiowego;

c) opis warunków pracy badanego, mogących mieć wpływ na stan jego zdrowia;

d) akta dochodzeń co do tych okoliczności, w których powstało cierpienie (kalectwo), wreszcie opinję co do tychże okoliczności;

e) wszelkie posiadane przez władze zaświadczenia lekarzy urzędowych o przebytych przez funkcjonarjusza chorobach.

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) *J. Małowieski*
Naczelnik Wydziału

Wyciąg z rozporządzenia Rady Ministrów o ustanowieniu Komisyj lekarskich dla funkcjonarjuszów państwowych z dn. 30 marca 1931 r.
(Dz. U. R. P. Nr. 38 poz. 302).

Na podstawie art. 14 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. z r. 1924 Nr. 6, poz. 46) zarządza się co następuje:

Rozdział I.

Postanowienia, dotyczące wyłącznie funkcjonarjuszów państwowych.

§ 1. Ustanawia się następujące komisje lekarskie dla funkcjonarjuszów państwowych:

a) komisje lekarskie I instancji przy urzędach wojewódzkich (Komisarjacie Rządu m. st. Warszawy) — dla wszystkich funkcjonarjuszów państwowych z wyjątkami, przewidzianemi w punkcie c);

b) komisje lekarskie II instancji przy urzędach wojewódzkich (Komisarjacie Rządu m. st. Warszawy) — dla wszystkich funkcjonarjuszów państwowych z wyjątkami, przewidzianemi w punkcie d);

c) komisję lekarską I instancji przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych, która właściwą jest w stosunku do tych funkcjonarjuszów państwowych, co do których właściwa władza naczelna w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych uzna za wskazane poddania ich zbadaniu tej komisji;

d) wyższą komisję lekarską przy Ministerstwie Spraw Węwnętrznych, jako komisję II instancji dla orzeczeń komisji wymienionej pod c).

§ 2. Skład komisyj lekarskich jest następujący:

a) komisyj przy urzędach wojewódzkich (Komisarjacie Rządu m. st. Warszawy) zarówno I jak i II instancji: przewodniczący — lekarz urzędowy, powołany przez Ministra Spraw Wewnętrznych na wniosek wojewody (Komisarza Rządu m. st. Warszawy) i członkowie — dwóch lekarzy, pozostających w służbie państwowej, lub komunalnej, wyznaczonych przez wojewodę (Komisarza Rządu m. st. Warszawy);

b) komisji przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych: przewodniczący — lekarz urzędowy, powołany przez Ministra Spraw Wewnętrznych i członkowie — dwóch lekarzy, pozostających w służbie państwowej, lub komunalnej, wyznaczonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych;

c) co do składu wyższej komisji lekarskiej przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych ma zastosowanie przepis punktu b) niniejszego paragrafu.

W badaniu funkcjonarjusza przez komisję lekarską II instancji nie może brać udziału lekarz, który uczestniczył w badaniu tego funkcjonarjusza przez komisję lekarską I istancji.

Przy powoływaniu przewodniczących komisyj lekarkich Minister Spraw Wewnętrznych powołuje równocześnie ich zastępców.

§ 3. W przypadkach, kiedy zachodzi rzeczywista potrzeba uzupełniających badań specjalnych, przewodniczący komisji lekarskiej może skierować badanego do odpowiedniego specjalisty, zakładu leczniczego, lnb djagnostycznego. W przypadkach tych komisja wydaje orzeczenia dopiero po otrzymaniu wyniku tych badań.

§ 4. Komisje lekarskie I instancji przeprowadzają badania i orzekają:

a) w utracie zdolności do służby w przypadkach, przewidzianych w p. 1 i 2 art. 9 ustawy z dnia 11 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych;

b) o stopniu utraty zdolności zarobkowej w przypadkach przewidzianych w art. 11 i 12 wymienionej ustawy;

c) o związku przyczynowym choroby (kalectwa) ze służbą państwową w szczególności, czy choroba (kalectwo) powstała z przyczyn, wskaza-

nych w p. 1 i 2 art. 9 powyższej ustawy, oraz o winie własnej funkcjonarjusza;

d) o potrzebie umieszczenia emeryta w zakładzie dla umysłowo chorych w myśl art. 42 wymienionej ustawy;

e) o zdolności do służby i stopniu utraty zdolności do pracy zarobkowej funkcjonarjusza pozostającego w stanie spoczynku w przypadkach, określonych w art. 39 powyższej ustawy;

f) o zdolności do służby w przypadkach określonych w art. 28 p. a) i 29 p. b) wymienionej ustawy.

§ 5. Do kompetencji komisji lekarskich II instancji należy ponowne badania i orzekanie:

a) w przypadkach wymienionych w art. 31 ust. 2 ustawy z dnia 12 grudnia 1923 r. o zaopatrzeniu emerytalnem funkcjonarjuszów państwowych i zawodowych wojskowych;

b) w przypadkach wymienionych w § 4 p. a) do f) niniejszego rozporządzenia, jeżeli zdania członków komisyj lekarskich I instancji są podzielone;

c) w przypadkach wymienionych w § 4 p. d) i e) niniejszego rozporządzenia jeśli domaga się tego funkcjonarjusz; odnośne odwołanie wraz z wnioskiem o przedstawienie do zbadania komisji lekarskiej II instancji winien funkcjonarjusz wnieśc w ciąu 14 dni od daty doręczenia mu orzeczenia komisji lekarskiej I instancji do tej władzy, która zarządziła padanie.

§ 6. Badanie przez komisję lekarską funkcjonarjusza zarządza władza właściwa do przeniesienia funkcjonarjusza w stan spoczynku.

Badanie funkcjonarjusza pozostającego w stanie spoczynku zarządza władza, która go przeniosła w stan spoczynku.

§ 7. Orzeczenia komisyj lekarskich są wystawione według wzoru oraz na zasadzie tabeli stanów chorobowych, ustalonych przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

Orzeczenie podpisują wszyscy członkowie komisji lekarskiej. Odrębne zdanie jednego z członków komisji lekarskiej winno być zanotowane na orzeczeniu i stwierdzone jego podpisem.

§ 8. Orzeczenie komisji lekarskiej zostaje przesłane władzy, która zarządziła badanie funkcjonarjusza i stanowi podstawę do jej decyzji. Funkcjonarjusz otrzymuje odpis orzeczenia komisji.

§ 9. Komisje lekarskie zwoływane są przez władze przy których istnieją — w miejscach i terminach zależnie od potrzeby. Tryb postępowania komisyj lekarskich ustali Minister Spraw Wewnętrznych.

§ 10. O zdolności do służby państwowej, względnie o trwałej utracie zdolności do tej służby komisje lekarskie orzekają na podstawie

tabeli stanów chorobowych, ujmującej cierpienia według różnego stopnia ich nasilenia.

§ 11. O stopniu utraty zdolności do pracy zarobkowej komisje lekarskie orzekają na podstawie skali przewidzianej w załączniku do niniejszego rozporządzenia.

Stwierdzenie czasu powstania, związku przyczynowego choroby (kalectwa) ze służbą państwową, oraz winy własnej funkcjonarjusza winna komisja lekarska opierać na aktach przeprowadzonych dochodzeń. Akty te powinny być dostarczone komisji.

§ 12. W razie niemożności stawienia się funkcjonarjusza do komisji lekarskiej z powodu obłożnej choroby, stwierdzonej świadectwem lekarza urzędowego, władza, przy której istnieje komisja, rozstrzyga, czy badanie ma być odłożone do innego terminu, czy też komisja lekarska ma udać się na miejsce pobytu funkcjonarjusza.

§ 13. Członkom komisji lekarskiej, nie będącym funkcjonarjuszami państwowymi, przyznaje się diety w takiej wysokości, jak funkcjonarjuszom państwowym VI st. sł., o ile zaś nie mieszkają w miejscu urzędowania komisji — przyznaje się im ponadto zwrot kosztów podróży z miejsca zamieszkania do miejsca urzędowania komisji i zpowrotem, na zasadzie przepisów w sprawie diet i kosztów podróży funkcjonarjuszów państwowych — z wyjątkiem zwrotu kosztów przewozu bagażów podróżnych, oraz wydatków na tragarzy.

W przypadkach wyjątkowych specjalistom o wyższych kwalifikacjach fachowo-naukowych według uznania wojewody (Komisarza Rządu m. st. Warszawy) względnie Ministra Spraw Wewnętrznych, mogą być wypłacane diety i koszty w wysokości jak funkcjonarjuszom państwowym V lub IV st. sł.

Wydatki połączone z badaniem funkcjonarjuszów państwowych obciążają zarząd Ministerstwa Skarbu.

. . . .

§ 27. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 maja 1931 r.

Równocześnie tracą moc obowiązującą rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 9 kwietnia 1924 r. (Dz. U. R. P. Nr. 34, poz. 355), z dnia 19 lutego 1926 r. (Dz. U. R. P. Nr. 27, poz. 160) i z dnia 29-go sierpnia 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 725).

Wyciąg z „Instrukcji Ministra Spraw Wewnętrznych z 12 maja 1931 w sprawie komisyj lekarskich dla funkcjonarjuszów państwowych" (Monitor Polski z 21 maja 1931 r. Nr. 116).

Na podstawie § 7 i 9 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 marca 1931 r. o ustanowieniu komisyj lekarskich dla funkcjonarjuszów

państwowych oraz wojskowo-lekarskich dla zawodowych wojskowych (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 302) zarządzam, co następuje:

Właściwość komisyj.

§ 1. Badanie funkcjonarjusza zasadniczo odbywa się w komisji lekarskiej przy tym urzędzie wojewódzkim, na terenie którego pełni on służbę.

Badanie funkcjonarjusza w stanie spoczynku odbywa się w komisji właściwej ze względu na jego miejsce zamieszkania.

Terminy urzędowania komisyj.

§ 2. Komisje lekarskie przy urzędach wojewódzkich (Komisarjacie Rządu m. st. Warszawy) urzędują w terminach, wyznaczonych przez wojewodę (Komisarza Rządu), zaś komisje lekarskie przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych — w terminach wyznaczonych przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych.

Dokumenty podlegających badaniu w komisjach lekarskich.

§ 3. Komisje lekarskie otrzymują od władz zarządzających przeprowadzenie badania wyjaśnienie, w jakim celu ma być przeprowadzone badanie, tudzież, czy oprócz niezdolności do służby, ma być przeprowadzone również ustalenie stopnia utraty zdolności do pracy zarobkowej i ewentualnie inne okoliczności, mające w myśl ustawy o uposażeniu emerytalnem znaczenie przy ustalaniu praw emerytalnych; a ponadto otrzymują:

a) kartę ewidencyjną badanego;

b) umotywowaną opinję właściwego przełożonego o służbowej przydatności funkcjonarjusza na zajmowanem stanowisku;

c) spostrzeżenia co do uchyleń od normalnego postępowania życiowego;

d) opis warunków pracy badanego, mogących mieć wpływ na stan jego zdrowia;

e) akta dochodzeń co do tych okoliczności, w których powstało cierpienie (kalectwo), wreszcie opinję właściwego przełożonego co do tychże okoliczności;

f) wszelkie posiadane przez władzę zaświadczenia lekarzy urzędowych o przebytych przez funkcjonarjusza chorobach, oraz

g) świadectwa o stanie zdrowia funkcjonarjusza przy przyjęciu na służbę.

Przygotowanie spraw dla komisyj i warunków, niezbędnych dla pracy komisji.

§ 4. Całkowite przygotowanie spraw dla komisyj, oraz wszystkiego tego, co komisji jest i może być potrzebne dla wykonywania przez nią obowiązków, należy do sekretarza komisji, wyznaczonego w tym celu przez Wojewodę (Komisarza Rządu), względnie Ministra Spraw Wewnętrznych.

Personel pomocniczy dla komisji lekarskiej i odpowiednie pomieszczenie na czas urzędowania komisji, oraz potrzebne przyrządy, niezbędne do czynności komisji lekarskiej, przydziela władza, przy której urzęduje komisja (wykaz zał. Nr. 1).

Obowiązki przewodniczącego komisji lekarskiej.

§ 5. Przewodniczący komisji ustala kolejność badania przybyłych na komisję lekarską funkcjonarjuszów, stwierdza ich tożsamość, kieruje tokiem badania w komisji, sprawdza zgodność podawanych przez badanego okoliczności, dotyczących powstania i przebiegu cierpienia (kalectwa), z danemi, znajdującemi się w dokumentach, dołączonych do akt, i czuwa, by orzeczenie komisji było wystawione zgodnie z obowiązującemi przepisami.

Badanie w komisjach lekarskich.

§ 6. Badanie funkcjonarjusza w komisjach lekarskich przeprowadzają wszyscy wchodzący w skład komisji lekarze.

Przy badaniu należy zwracać uwagę przodewszystkiem na objawy przedmiotowe cierpienia, a o ile objawy, stwierdzone przez lekarzy komisji, są niedostateczne dla rozpoznania cierpienia (kalectwa) i wydania orzeczenia, przewodniczący może skierować funkcjonarjusza do lekarza specjalisty, względnie do specjalnego zakładu, wskazanych przez wojewodę (Komisarza Rządu), względnie jeśli chodzi o Komisję przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych — przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych. Wynik uzyskanych badań komisja bierze pod rozwagę przy wystawianiu orzeczenia.

Orzeczenie lekarskie i sposób jego sporządzenia.

§ 7. Orzeczenie lekarskie komisja wystawia według wzoru, podanego w załączniku Nr. 2 do niniejszej instrukcji.

Przy określaniu cierpień oraz zdolności do służby państwowej komisje lekarskie posługują się „tabelą stanów chorobowych”, wydaną przez Ministra Spraw Wewnętrznych (okólnik Nr. 82 z dnia 15 maja 1931 r.).

W punkcie 1 orzeczenia należy wymienić wszystkie stany chorobowe, stwierdzone u badanego (podstawowe i inne) z oznaczeniem głównych objawów według określeń, podanych w poszczególnych paragrafach „tabeli".

W punkcie 2 komisja orzeka o stanie zdolności badanego do służby państwowej według podanych we wzorze orzeczenia określeń:

a) określenie „zdolny do służby" stosuje się przy stwierdzeniu cierpień, wymienionych w rubrykach: „kat A" lub „kat. A1" tabeli, o ile cierpienia z rubryki „kat. A1", w zależności od zajmowanego stanowiska (rodzaju służby), nie są przeszkodą do pełnienia służby;

b) określenie „niezdolny do służby na zajmowanem stanowisku" stosuje się przy stwierdzeniu cierpień, wymienionych w rubryce „kat. A1" tabeli, o ile dane cierpienia, w zależności od zajmowanego stanowiska (rodzaju pracy), są przeszkodą do pełnienia służby;

c) określenie „niezdolność do służby jest trwała" stosuje się przy stwierdzeniu cierpień, wymienionych w rubryce „kat. B" tabeli, a nadto w poszczególnych przypadkach cierpień wymienionych w rubryce „kat. A1", zależnie od rodzaju i nasilenia ich oraz stanu ogólnego badanego, o ile czynią go niezdolnym do służby na zajmowanem stanowisku;

d) określenie: „Niezdolność do służby jest czasowa na okres . . . . ." stosuje się przy stwierdzeniu cierpień, rokujących poprawę i niepodpadających pod „kat. B".

Orzekając o zdolności względnie niezdolności do służby, należy odpowiednie określenie uzupełnić podaniem kategoryj i paragrafów tabeli, wymieniających wszystkie stwierdzone u badanego cierpienia.

W punkcie 3 komisja wydaje swą opinję o czasie powstania cierpienia, o winie badanego w powstaniu cierpienia, oraz o związku przyczynowym cierpienia ze służbą państwową, na podstawie załączonych do aktów świadectw i dowodów.

W punkcie 4 komisja ustala wysokość ogólnego procentu utraty zdolności zarobkowej na podstawie „skali wysokości utraty zdolności do pracy zarobkowej", podanej w załączniku do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 marca 1931 roku (Dz. Urz. R. P. Nr. 38, poz. 302). Podane w tej skali normy utraty zdolności zarobkowej o pewnej rozpiętości (np. od 30 proc. do 100 proc.) należy traktować w ten sposób, że najwyższą normę utraty zdolności zarobkowej należy stosować tylko do najwyższego stopnia nasilenia odnośnego cierpienia i właściwych mu objawów, uwzględniając przytem stan ogólny badanego.

Jeżeli utrata zdolności zarobkowej jest następstwem kilku cierpień, przy obliczaniu obowiązują następujące zasady:

Najpierw oznacza się procent utraty zdolności zarobkowej, jaki jest następstwem cierpienia, powodującego utratę tę w stopniu najwyższym, następnie oznacza się procent utraty zdolności zarobkowej, jaki jest następstwem cierpienia, powodującego utratę tę bezpośrednio w mniej-

szym stopniu, dalej procent utraty zdolności zarobkowej, jaki jest następstwem cierpienia, powodującego utratę w stopniu jeszcze niższym i t. d.

Jeżeli pierwsze cierpienie powoduje więcej, niż 20 proc. utraty zdolności zarobkowej, procent utraty zdolności zarobkowej, spowodowanej każdem z następnych cierpień, oznacza się w ten sposób, że do liczby procentu, podanego dla tego cierpienia według „skali", dolicza się dla drugiego cierpienia 5, trzeciego 10, czwartego 15 i t. d.

Rzeczywisty procent utraty zdolności zarobkowej, spowodowanej każdem następnem cierpieniem, oblicza się od reszty procentu zdolności zarobkowej, pozostałej po odliczeniu procentu utraty zdolności zarobkowej, spowodowanej każdem poprzedniem cierpieniem, np. pierwsze cierpienie spowodowało 70 proc. utraty zdolności zarobkowej, pozostała zdolność zarobkowa wynosi 30 proc. Drugie cierpienie powoduje 40 proc. utraty zdolności zarobkowej, po dodaniu 5 proc. równa się 45 proc., zatem rzeczywisty stopień utraty zdolności zarobkowej, spowodowany drugiem cierpieniem, wynosi 45 proc. do 30 proc., t. j. 13,5 proc.

Ogólną wysokość procentu utraty zdolności zarobkowej, spowodowanej wszystkiemi cierpieniami, otrzymuje się przez dodanie do procentu utraty zdolności zarobkowej, spowodowanej pierwszem cierpieniem (według skali), rzeczywistej wysokości procentu utraty zdolności zarobkowej dla każdego z następnych cierpień. W przykładzie powyższym wyniesie ona 70 + 13,5 równa się 83½. Ułamek poniżej 0,5 odrzuca się, powyżej 0,5 zaokrągla się, dodając 1,0. Wzór obliczenia wysokości ogólnej utraty procentu zdolności zarobkowej dla kilku cierpień podaje załącznik Nr. 3.

Orzekając o wysokości utraty zdolności zarobkowej, komisja lekarska stwierdza, czy utrata zdolności zarobkowej w oznaczonej wysokości jest trwałą, czy też czasową.

W punkcie 5, orzekając o wysokości utraty zdolności zarobkowej dla celów przewidzianych w art. 12 ust. 1) ustawy o zaopatrzeniu emerytalnem, komisja, o ile stwierdza, że cierpienie istniało uprzednio, a obecnie z przyczyn, wymienionych w punkcie 2 art. 9 ustawy o zaopatrzeniu emerytalnem, uległo pogorszeniu, ustala utratę zdolności zarobkowej tylko w takim stopniu, w jakim nastąpiło pogorszenie stanu zdrowia.

W punkcie 7 komisja orzeka o potrzebie umieszczenia emerytowanego funkcjonarjusza w zakładzie dla umysłowo-chorych i wypełnia wówczas oprócz punkt 7 tylko punkt 1 orzeczenia.

Badanie w komisjach w drugiej instancji.

§ 9. Wszystkie wyżej wymienione przepisy mają zastosowanie również w postępowaniu komisyj lekarskich II instancji.

W piśmie władzy, skierowującej funkcjonarjusza do komisji II instancji, powinien być podany powód zarządzenia ponownego badania.

. . . .

122.

OKÓLNIK

Kuratora Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 6 sierpnia 1931 r. Nr. I-24853/31

do Panów Inspektorów Szkolnych i Nauczycieli publicznych szkół powszechnych w Okręgu

w sprawie cmentarzysk i grodzisk przedhistorycznych.

Niejednokrotnie zdarzają się wypadki samowolnego rozkopywania cmentarzysk i grodzisk przedhistorycznych bez zezwolenia władzy konserwatorskiej.

W związku z tem proszę, by każdy nauczyciel zaznajomił się z postanowieniami Rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o opiece nad zabytkami z dnia 6-III 1928 roku (Dz. Urz. R. P. Nr. 29 z dnia 14-III 1928 r.) i przeciwdziałał niszczeniu zabytków i w szczególności, by o przypadkowych rozkopach i znaleziskach bezzwłocznie informował Urząd Wojewódzki (Konserwatora).

Za Kuratora Okręgu Szkolnego
(—) *J. Małowieski*
Naczelnik Wydziału

123.

OKÓLNIK

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Wileńskiego

z dnia 4 sierpnia 1931 r. Nr. O-19762/31

do Dyrekcyj państwowych i prywatnych szkół średnich ogólnokształcących, seminarjów nauczycielskich, szkół zawodowych oraz Panów Inspektorów Szkolnych w Okręgu

w sprawie zakupów zagranicznych.

Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego pismem z dnia 17 czerwca 1931 r. Nr. I. Prez. 4644/31 wyjaśniło, że na zakup zagranicą pomocy szkolnych i przyrządów dla zakładów naukowych nie są wymagane pozwolenia Ministerstwa Przemysłu i Handlu.

Jednocześnie zwracam uwagę na § 10 punkt 17 i § 11 Rozporządzenia Ministra Skarbu z dnia 14 marca 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 33,

poz. 276 z roku 1930). Na mocy tych paragrafów zwracanie się szkół o zwolnienie od cła pomocy naukowych do Ministerstwa Skarbu jest zbyteczne.

Urzędy celne zwalniają od cła we własnym zakresie działania przedmioty przeznaczone dla celów naukowych na podstawie zaświadczeń zakładów państwowych i tych prywatnych, którym przyznane są prawa publiczności; przedmioty przeznaczone dla szkół powszechnych zwolnione są od cła za potwierdzeniem Kuratorjum Okręgu Szkolnego.

Naczelnik Wydziału

(—) *J. Małowieski*

124.

ORGANIZACJA SZKÓŁ.

Wykaz szkół średnich ogólnokształcących, które w roku szkolnym 1931/32 posiadają prawa gimnazjów, nadane na podstawie rozporządzenia z dnia 1 maja 1929 r. Nr. II. 2875/29 (Dz. U. Min. W. R. i O. P. Nr. 6, poz. 75).

Okrąg Szkolny Wileński.

Województwo nowogródzkie.

1. Baranowicze — gimn. koedukacyjne Walenty Szulickiej — pełne prawa,
2. „ — gimnazjum koedukacyjne C. Epsztejna — niepełne prawa,
3. Lida — gimn. koedukacyjne Magistratu m. Lidy — niepełne prawa,
4. Nowogródek — gimn. koedukacyjne białoruskie — Komitetu Rodzicielskiego — niepełne prawa,
5. Słonim — gimn. koedukacyjne Żydowskiego T-wa Szkoły Średniej — niepełne prawa.

Województwo Wileńskie.

1. Druja — gimn. koedukacyjne Polskie im. Króla Stefana Batorego — Zgromadz. O. O. Marjanów — niepełne prawa,
2. Głębokie — Polskie gimn. koedukacyjne im. Unji Lubelskiej —

T-wa Popierania Szkoły Średniej — niepełne prawa,

3. Wilno — gimnazjum męskie O. O. Jezuitów — pełne prawa,
4. ,, — gimn. żeńskie Zgromadz SS. Najświętszej Rodziny z Nazaretu — pełne prawa,
5. ,, — gimnazjum koedukacyjne Chaima Epsztejna — pełne prawa,
6. ,, — gimnazjum koedukacyjne Ferdynanda Welera — pełne prawa,
7. ,, — gimnazjum koedukacyjne Ety Dzięcielskiej — pełne prawa,
8. ,, — gimn. koedukacyjne Żydowskiego T-wa Pedagogów — pełne prawa,
9. ,, — gimn. koedukacyjne T-wa Rozpowszechniania Oświaty — niepełne prawa,
10. ,, — gimn. męskie Zgromadz. Ks. Ks. Misjonarzy — niepełne prawa,
11. ,, — gimn. koedukacyjne im. Tadeusza Czackiego — Stefana Świętorzeckiego — pełne prawa,
12. ,, — liceum żeńskie im. św. Scholastyki Zgromadz. PP. Benedyktynek — pełne prawa,
13. ,, — liceum żeńskie Zgromadz. SS. Wizytek — niepełne prawa,
14. ,, — liceum żeńskie im. Filomatów — Pietraszkiewiczówny Stanisławy — niepełne prawa,
15. ,, — gimn. koedukacyjne białoruskie — Komitetu Rodzicielskiego — niepełne prawa,
16. ,, — gimn. koedukacyjne im. Witolda Wielkiego — Litew. Stow. Oświatow. Rytas — niepełne prawa.

Wykaz prywatnych zakładów kształcenia nauczycieli z prawami zakładów państwowych w r. szk. 1931/32.

Okrąg Szkolny Wileński.

Województwo nowogrodzkie.

1. Słonim — pryw. semin. naucz. żeńskie im. Matki Marceliny Darowskiej SS. Niepokalanek — pełne prawa.

125.

Ogłoszenia.

W sprawie egzaminów dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich.

Państwowa Komisja egzaminacyjna dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich w Wilnie ogłasza, że egzaminy dla kandydatów na nauczycieli szkół średnich, (naukowe i pedagogiczne) w okresie jesiennym r. b. odbywać się będą od dnia 19 do 24 października 1931 r. Kandydaci, którzy pragną przystąpić do egzaminów w tym okresie, winni zgłosić się w tym celu pisemnie do Komisji egzaminacyjnej, w terminie do 19 września, składając jednocześnie przepisaną opłatę, która wynosi za egzamin naukowy (klauzurowy i ustny) 84 zł. za egzamin pedagogiczny 56 zł.

Rozkład i terminy egzaminów będą podane do wiadomości interesowanych drogą ogłoszenia w lokalu Komisji egzaminacyjnej (Uniwersytet, ul. Uniwersytecka 3, II p.).

Nr. II 22634/31.

Schronisko noclegowe dla szkolnych wycieczek w Borysławiu.

Ministerstwo W. R. i O. P., pismem z dnia 25 czerwca 1931 r. Nr. I. W. F. 4914/31 powiadomiło, że Zarząd Fundacji Chrześcijańskiej Gminy miasta Borysławia oddał do dyspozycji wycieczek szkolnych lokal na 60 osób, który może służyć jako bezpłatne schronisko noclegowe w miesiącach: maju, czerwcu, wrześniu i ewentualnie w październiku każdego roku. Wycieczki powinny zgłaszać się uprzednio do Zarządu.

Nr. 0-20732/31.

Film p. t. „Szkolnictwo Zawodowe Żeńskie w Polsce".

Kuratorjum, na zasadzie pisma Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego z dnia 17 czerwca 1931 r. Nr. III. Z.3863/31, zwraca uwagę na film p. t. „Szkolnictwo Zawodowe Żeńskie w Polsce", wykonany przez Instytut Filmowy pod kierunkiem Dep. III przy współudziale Warszawskiej Poradni Zawodowej dla Dziewcząt Stowarzyszenia „Służba Obywatelska".

Film ten zasługuje na rozpowszechnienie w szkołach żeńskich wszelkich typów, zwłaszcza w 6 i 7 oddziałach szkół powszechnych.

Wspomniany film może być wypożyczany dla tych celów, począwszy od września b. r. Zgłoszenia należy nadsyłać pod adresem Poradni Zawodowej dla Dziewcząt w Warszawie, ul. Wspólna 81.

Nr. 0-20278/31.

126.

Ruch służbowy.

Kuratorjum Okręgu Szkolnego.

Kurator Okręgu Szkolnego mianował:

Bronisława Suchockiego — prowizorycznym urzędnikiem w XI st. sł. w Kuratorjum Okr. Szk. Wileńskiego z dn. 1 lipca 1931 r. (Nr. 0-20067/31).

Kurator Okręgu Szkolnego zwolnił:

1. Antoniego Alchimowicza, urzędnika prowizorycznego w VIII st. sł. w Kuratorjum Okr. Szk. Wileńskiego, na podstawie art. 62 ustawy z dn. 17.II.1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164) z dniem 31 lipca 1931 r. (Nr. 0-15770/31).

2. Józefa Ostrowskiego, asesora w VIII st. sł. w Kuratorjum Okr. Szk. Wileńskiego z dniem 30 czerwca 1931 r. z powodu przejścia do służby nauczycielskiej (Nr. 0-19757/31).

Kurator Okręgu Szkolnego przeniósł w stan spoczynku:

Ali Bek Alibekowa, kontrolera w IX st. sł. w Kuratorjum Okr. Szk. Wileńskiego z dniem 31 marca 1931 r. (Nr. 0-19494/31).

Szkolnictwo powszechne.

Mianowani:

1. Antonina Sadownikówna, naucz. 1 kl. publ. szk. powsz. w Draczyłowie, pow. nowogródzkiego z dn. 1.VII.1931 r.

2. Helena Horodkówna, naucz. 2 kl. publ. szk. powsz. w Siennej, pow. nowogródzkiego z dn. 1.VII.1931 r.

3. Lucyna Michalakówna, naucz. 7 kl. publ. szk. powsz. Nr. 18 w Wilnie z dn. 1.VIII.1931 r.

4. Henryk Łabęcki, naucz. 1 kl. publ. szk. powsz. w Niankowie, pow. nowogródzkiego z dn. 1.IX.1931 r.

5. Juljan Zawadzki, naucz. 7 kl. publ. szk. powsz. im. T. Kościuszki w Baranowiczach z dn. 1.IX.1931 r.

6. Janina Kuźmińska, naucz. 1 kl. publ. szk. powsz. w Wacowszczyźnie, pow. nowogródzkiego z dn. 1.IX.1931 r.

7. Piotr Turok, naucz. 3 kl. publ. szk. powsz. w Łukach, gm. Żuchowicze, pow. stołpeckiego z dn. 1.IX.1931 r.

Przeniesieni.

1. Jadwiga Żukówna, naucz. 3 kl. szk. powsz. w Nasiłowie, gm. Lebiedziewo, pow. mołodeckiego, na stanowisko naucz. 7 kl. szk. powsz. w Mołodecznie z dn. 16.II.1931 r.

2. Marja Rudowiczówna, naucz. 1 kl. szk. powsz. w Prawżałach, gm. Wołma, pow. wołożyńskiego, na stanowisko naucz. 1 kl. szk. powsz. w Łazdunach, gm. Ługomowicze pow. wołożyńskiego z dn. 1.VII.1931 r.

3. Józef Łappa, naucz. 5 kl. szk. powsz. w Baksztach tejże gminy, pow. wołożyńskiego, na stanowisko naucz. 1 kl. szk. powsz. w Jachimowszczyźnie, gm. Traby, pow. wołożyńskiego z dn. 1.VII.1931 r.

4. Marja Żuramska, naucz. 1 kl. szk. powsz. w Malwinowie, gm. Dukszty, pow. święciańskiego, na stanowisko naucz. 7 kl. szk. powsz. Nr. 4 w Wilnie z dn. 1.VIII.1931 r.

5. Zenaida Wadejkówna, naucz. publ. szk. pow. w Rychłocicach, gm. Konopnica, pow. wileńskiego, na stanowisko naucz. 2 kl. szk. powsz. w Wielkiej Łotwie, gm. Lachowicze, pow. baranowickiego z dn. 1.VII.1931 r.

6. Janina Korsak-Zaleska, naucz 1 kl. szk. powsz. w Girstunach, gm. Głębokie, pow. dziśnieńskiego, na stanowisko naucz. 7 kl. szk. powsz. w Głębokiem, pow. dziśnieńskiego z dn. 1.VIII.1931 r.

7. Zofja Slipkówna, naucz. 2 kl. szk. powsz. w Bołychniach, gm. Ejszyszki, pow. lidzkiego, na stanowisko naucz. 7 kl. szk. powsz. w Ejszyszkach tegoż pow. z dn. 1.VIII.1931 r.

8. Marja Pilecka, naucz. 7 kl. szk. powsz. w Ejszyszkach, pow. lidzkiego, na stanowisko naucz. 7 kl. szk. powsz. Nr. 2 w Lidzie z dn. 1.VIII.1931 r.

9. Emiljan Meszezun, naucz. 5 kl. szk. powsz. w Słobodzie, gm. i pow. Stołpce, na stanowisko naucz. 1 kl. szk. powsz. w Żukowym Borku, pow. stołpeckiego z dn. 1.VII.1931 r.

10. Marja Szybilska, naucz. publ. szk. powsz. Nr. 17 w Lublinie, na stanowisko naucz. 7 kl. szk. powsz. Nr. 19 w Wilnie z dn. 1.VIII.1931 r.

11. Józef Markiewicz, naucz. 1 kl. szk. powsz. w Rusinach, gm. Hruzdowo, pow. postawskiego, na stanowisko naucz. 2 kl. szk. powsz. w Rudziszkach, gm. Łuczaj, pow. postawskiego z dn. 1.VIII.1931 r.

12. Stanisław Śniątkowski, naucz. 1 kl. szk. powsz. w Chrystowie, gm. noszyckiej, pow. postawskiego, na stanowisko naucz. 2 kl. szk. powsz. w Pietrahach, gm. i pow. postawskiego z dn. 1.VIII.1931 r.

13. Leonarda Karpowiczówna, naucz. 5 kl. szk. powsz. w Kościeniewiczach, pow. wilejskiego, na stanowisko naucz. 1 kl. szk. powsz. w Towkieniach, pow. lidzkiego z dn. 1.VIII.1931 r.

14. Seweryna Maciborska, naucz. 2 kl. szk. powsz. w Rudziewiczach, gm. Łuczaj, pow. postawskiego, na stanowisko naucz. 1 kl. szk. powsz. w Sawiczach, gm. Hruzdowo, pow. postawskiego, z dn. 1.VIII.1931 r.

15. Filipina Melnarowiczowa, naucz. 7 kl. szk. powsz. Nr. 15 w Wilnie, na stanowisko naucz. 1 kl. szk. powsz. w Malwinowie, pow. święciańskiego z dn. 1.VIII.1931 r.

16. Janina Markiewiczowa, naucz. 1 kl. szk. powsz. w Sawiczach, gm. Hruzdowo, pow. postawskiego, na stanowisko naucz. 2 kl. szk. powsz. w Rudziewiczach, gm. Łuczaj, pow. powstawskiego z dn. 1.VIII.1931 r.

17. Zofja Bobrowiczowa, naucz. 1 kl. szk. powsz. w Morozowszczyźnie, gm. żośniańskiej, pow. postawskiego, na stanowisko naucz. 2 kl. szk. powsz. w Hulach, pow. postawskiego z dn. 1.VIII.1931 r.

18. Ignacy Saja, kierownik 6 kl. szk. powsz. w Opsie, gm. tejże, pow. brasławskiego, na stanowisko naucz. 1 kl. szk. powsz. w Dowiatach, gm. Jody, pow. brasławskiego z dn. 1.VIII.1931 r.

19. Leon Kryuski, naucz. 2 kl. szk. powsz. w Wiązawcu, pow. nowogródzkiego, na stanowisko naucz. 3 kl. szk. powsz. w Rogożniku, pow. Sosnowiec z dn. 1.VIII.1931 r.

20. Bolesława Mieszczykowa, naucz. 1 kl. szk. powsz. w Gudziniętach, gm. Ługomowicze, pow. wołożyński, na stanowisko naucz. 2. kl. powsz. w Malawkach, gm. Miory, pow. brasławskiego, z dn. 1.VIII.1931 r.

21. Barbara Kanafayska, naucz. 2 kl. szk. powsz. w Komajsku, gm. Dokszyce, pow. dziśnieńskiego, na stanowisko naucz. 7 kl. szk. powsz. w Głębokiem, pow. dziśnieńskiego z dn. 1.IX.1931 r.

22. Władysław Maciejewski, naucz. 7 kl. szk. powsz. w Głębokiem, pow, dziśnieńskiego, na stanowisko naucz. 2 kl. szk. powsz. w Litowcach, gm. pospilskiej pow. dziśnieńskiego, z dn. 1.IX.1931 r.

23. Janina Mrazekowa, naucz. szk. powsz. w Ładyczynie, pow. tarnopolskiego, na stanowisko naucz. 2 kl. szk. powsz. w Latyholu, gm. wiazyńskiej, pow. wilejskiego z dn. 1.IX.1931 r.

24. Marja Rusiecka, naucz. 1 kl. szk. powsz. w Hraniczach, gm. kraśnienskiej, pow. mołodeckiego, na stanowisko naucz. 3 kl. szk. powsz. w Bienicy, pow. mołodeckiego z dn. 1.IX.1931 r.

25. Stanisław Kaczanowski, naucz. 3 kl. szk. powsz. w Rakowiczach, gm. Bieżanka, pow. szczuczyński, na stanowisko naucz. 3 kl. szk. powsz. w Jewłaszach, pow. szczuczyńskiego z dn. 1.IX.1931 r.

26. Józef Piwowar, naucz. 7 kl. szk. powsz. № 4 w Wilnie, na stanowisko naucz. 7 kl. szk. powsz. № 10 w Wilnie z dn. 1.IX.1931 r.

27. Stanisław Muraszko, naucz. 7 kl. szk. powsz. № 13 w Wilnie, na stanowisko naucz. 7 kl. szk. powsz. № 29 w Wilnie z dn. 1.IX.1931 r.

28. Alfred Kolator, naucz. 4 kl. szk. powsz. № 32 w Wilnie, na stanowisko naucz. 7 kl. szk. powsz. № 11 w Wilnie z dn. 1.IX.1931 r.

29. Michalina Paulowa. naucz. 7 kl. szk. powsz. № 22 w Wilnie, na stanowisko naucz. 7 kl. szk. powsz. № 37 w Wilnie z dn. 1.IX.1931 r.

30. Marta Kolatorowa, naucz 4 kl. szk. powsz. № 32 w Wilnie, na stanowisko naucz. 7 kl. szk. powsz. № 20 w Wilnie z dn. 1.IX.1931 r.

31. Jan Kwaśniak, naucz. 1 kl. szk. powsz. w Bućkiewiczach, gm. Iwieniec, pow. wołożyńskiego, na stanowisko naucz. 1 kl. szk. powsz. w Kruplach, gm. Bakszty, pow. wołożyńskiego z dn. 1.IX.1931 r.

32. Marja Pomieslakowa, naucz. 2 kl. szk. powsz. w Gierczanach, gm. Dryświaty, pow. brasławskiego, na stanowisko naucz. 6 kl. szk. powsz. w Opsie, pow. brasławskiego z dn. 1.IX.1931 r.

33. Jadwiga Buczowska, naucz. publ. szk. powsz. № 4 w Ostrogu, na stanowisko naucz. 7 kl. szk. powsz. w Wilnie z dn. 1.IX.1931 r.

34. Helena Sobolewska, naucz. 1 kl. szk. powsz. w Połuszce, gm. kołtyniańskiej, pow. święciańskiego, na stanowisko naucz. 2 kl. szk. powsz. w Ożanach, gm. daugieliskiej, pow. święciańskiego z dn. 1.IX.1931 r.

35. Feliks Staszewski, naucz. 1 kl. szk. powsz. w Bobrach, gm. Tarnowo, pow. lidzkiego, na stanowisko naucz. 1 kl. szk. powsz. w Kulbakach, gm. Tarnowo, pow. lidzkiego z dn. 1.IX.1931 r.

36. Esia Pliskinówna, naucz. 7 kl. szk. powsz. w Widzach, tejże gminy, pow. brasławskiego, na stanowisko naucz. 7 kl. szk. powsz. w Szczuczynie Lidzkim z dn. 1.IX. 1931 r.

37. Stanisława Kisielewska, naucz. 4 kl. szk. powsz. w Żyrmunach, pow. lidzkiego, na stanowisko naucz. 2 kl. szk. powsz. w Bobrach, gm. Tarnowo, pow. lidzkiego, z dn. 1.IX.1931 r.

38. Marja Świesznikówna, naucz. 4 kl. szk. powsz. w Lipniszkach, pow. lidzkiego, na stanowisko naucz. 1 kl. szk. powsz. w Dworczanach, gm. Żabłoc, pow. lidzkiego z dn. 1.IX.1931 r.

39. Anna Chmarowa, naucz. 2 kl. szk. powsz. w Dajnowie, gm. lidzkiej, pow. lidzkiego, na stanowisko naucz. 4 kl. szk. powsz. w Lipniszkach, pow. lidzkiego z dn. 1.IX.1931 r.

40. Monika Hłuszczaninowa, naucz. 3 kl. szk. powsz. w Górnicy, gm. łyntupskiej, pow. święciańskiego, na stanowisko naucz. 1 kl. szk. powsz. w Keducie, tegoż powiatu z dn. 1.IX.1931 r.

41. Witold Grygiel, naucz. 2 kl. szk. powsz. w Żabincach, gm. głębockiej, pow. dziśnieńskiego, na stanowisko naucz. 2 kl. szk. powsz. w Słobódce, gm. prozorockiej, pow. dziśnieńskiego z dn. 1.IX.1931 r.

Przeniesione w stan pozasłużbowy:

1. Emilja Witkowska, naucz. 1 kl. szk. powsz. w Horodecznie, gm. Zabrzezie, pow. wołożyńskiego z dn. 31.VIII.1931 r.

Wystąpili ze służby:

1. Janina Orłowska, naucz. 2 kl. szk. powsz. w Czarnym Borze, gm. rudomińskiej pow. wileństo-trockiego z dn. 30.VI.191 r.

2. Marja Marcinkiewiczówna, naucz. szk. powsz. w Lachowiczach, gm. Wsielub, pow. nowogródzkiego z dn. 3.VIII.1931 r.

Unieważniono dekrety zwolnienia:

1. Z dnia 26.II.1931 r. Nr. I-5933/31 p. Kazimierza Zielińskiego, naucz. 7 kl. szk. powsz. w Połoneczce, gm. Żuchowicze, pow. stołpeckiego (I-23375/31).

2. Z dnia 3.III.1931 r. Nr. I-5933/31 p. Tadeusza Srokona, naucz. publ. szk. powsz. w Dołmatowszczyźnie, gm. Żuchowicze, pow. stołpeckiego (I-23376/31).

3. Z dnia 25.II.1931 r. Nr. I-5937/31 p. Felicji Nowackiej naucz. publ. szk. powsz. w Połoneczce, gm. Żuchowicze, pow. stołpeckiego (I-23374/31).

127.

Sprostowania.

W Nr. 5 Dziennika Urzędowego K. O. S. W. w r. 1931 poz. 58, strona 95, wiersz 5 od góry w § 2 rozporządzenia Ministra W. R. i O. P. z dnia 11.III.31 r. w sprawie mieszkań nauczycieli publicznych szkół powszechnych wydrukowano mylnie: „*w budynku przeznaczonym*" *winno być* „*w budynku nieprzeznaczonym*".

Część nieurzędowa.

Realizacja powszechnego nauczania oraz organizacja przyszłego roku szkolnego na terenie Okręgu Szkolnego Wileńskiego.

Referat, wygłoszony na Zjeździe Inspektorów Szkolnych w Wilnie przez p. Stefana Glinickiego, Okręgowego Wizytatora szkół.

Jednem z najważniejszych zagadnień, jakie zjawiło się przed społeczeństwem polskiem po odzyskaniu niepodległego bytu, jest realizowanie powszechnego nauczania. To też w dniu 7 lutego 1919 r. Rząd Polski wydaje dekret o obowiązku szkolnym, który przewiduje wykształcenie w zakresie szkoły powszechnej obowiązkowe dla wszystkich dzieci w wieku od 7 do 14 lat.

Istota szkoły powszechnej polega na tworzeniu jednowartościowej i obowiązkowej szkoły dla wszystkich dzieci w wieku szkolnym. Powszechność według tej zasady stanowi normę, która nakazuje zapewnić równość nauki każdemu dziecku bez względu na jego pochodzenie i stan materjalny rodziców, a obywateli zaś zmusza do najściślejszego przestrzegania obowiązku posyłania dzieci do szkoły w pewnym okresie ich wieku. Hasłem powszechnego nauczania jest wychowanie wolnego i uspołecznionego obywatela-człowieka, który za cel swego życia winien uważać służbę państwu, ojczyźnie i ludzkości. Ponieważ do służenia ojczyźnie powołani są wszyscy obywatele, przeto w szkole powszechnej w całej Rzeczpospolitej Polskiej winny znaleźć miejsce wszystkie dzieci w wieku szkolnym.

W okresie pierwszego dziesięciolecia naszej niepodległości szeroko dyskutowano nad zagadnieniem szkolnictwa powszechnego, stawiając mu ideał 7-kl. szkoły powszechnej w przekonaniu, że przyszłość Polski demokratycznej opierać się musi na wysokiem poczuciu obowiązków wszystkich obywateli, wychowanych w szkołach powszechnych o takim stopniu organizacyjnym, który pozwoli świadomość państwową uczynić narzędziem działania tak w życiu publicznem jak i prywatnem. To też w tym kierunku szły i idą projekty ustawodawcze, wysuwane przez Ministerstwo W. R. i O. P., a równocześnie w miastach i wogóle większych skupieniach powstają szkoły wyżej zorganizowane. Dawna szkoła ludowa zostaje przekształcona na właściwą szkołę powszechną, wychowującą dzieci wszystkich obywateli, a nawet w ostatnich czasach zostaje zrównaną w znacznym stopniu pod względem programowym z odpowiedniemi klasami szkół średnich.

Syntezą ruchu, zmierzającego do wyzwolenia szkoły powszechnej z resztek dawnego upośledzenia stanowego, jest hasło jednolitości szkolnictwa, zmierzające do podniesienia poziomu szkoły powszechnej i do likwidacji niższych klas szkół średnich tak, ażeby szkoła powszechna

mogła być podstawą ogólnego wychowania, zaś szkoła średnia oparta była na programie szkoły powszechnej.

Hasła te wprawdzie jeszcze powoli, lecz stopniowo zaczynają wchodzić w stadjum realizacji.

Przypomniawszy sobie w krótkości cele szkoły powszechnej oraz zasady, na których winna się opierać jej organizacja, w dalszym ciągu zastanowimy się nad stanem szkolnictwa powszechnego na terenie naszego Okręgu Szkolnego, nad jego rozwojem w ostatnich siedmiu latach, oraz nad środkami zaleconemi przez Ministerstwo W. R. i O. P. w sprawie organizacji przyszłego roku szkolnego.

Ażeby dokładnie zobrazować stan szkolnictwa powszechnego w naszym Okręgu Szkolnym, należy uwzględnić dzieci, nauczycieli, budynki, względnie izby szkolne i szkoły ze względu na ich stopień organizacyjny.

Gdy mowa o dzieciach, należałoby nietylko podać ogólne dane statystyczne, dotyczące dzieci w wieku szkolnym oraz dzieci, które zostały do szkół zapisane w różnych okresach czasu, ale uczynić to rocznikami z podkreśleniem ilości dzieci każdego rocznika, które w szkołach być powinny jak również wskazaniem przyczyn, dla których dzieci te w szkołach się nie znalazły.

Przy omawianiu sprawy nauczycieli, należałoby nietylko wskazać ogólne liczby nauczycieli, zatrudnionych w pewnych latach z podziałem na wykwalifikowanych i niewykwalifikowanych, ale również podać ilość nauczycieli ze względu na ich przynależność narodowościową i wyznaniową.

Mówiąc zaś o szkołach, pożądanem byłoby nietylko wskazać ilość szkół z podziałem według stopnia organizacyjnego, ale również określić ilość szkół dla mniejszości narodowych, co ze względu na nasze stosunki kresowe nie byłoby bez znaczenia.

Omawiając sprawę budynków, względnie izb szkolnych, należałoby dokonać podziału na budynki własne i wynajęte z podziałem własnych na odziedziczone po zaborcach i wybudowane w okresie niepodległości Państwa Polskiego, oraz z podziałem na odpowiednie i nieodpowiednie.

Zestawienia, przeze mnie przygotowane, które mają stanowić podstawę do zobrazowania stanu i rozwoju szkolnictwa powszechnego u nas, zostały ujęte bardziej ogólnie, a uwzględniają tylko dane statystyczne, które można było znaleźć bądź w Kuratorjum O. S. W., bądź też w odpowiednich publikacjach Ministerstwa W. R. i O. P. oraz Państwowego Urzędu Statystycznego.

W pierwszem zestawieniu uwzględniłem głównie dwa czynniki — dzieci i nauczycieli a w pewnej tylko mierze izby szkolne przez podanie ilości izb lekcyjnych w bieżącym roku szkolnym dla ustalenia wysokości obciążenia dziećmi jednej izby w poszczególnych powiatach.

W zestawieniach swoich ująłem stan na 1 grudnia z 1923, 1927 i 1930 roku. Dlaczego wybrałem te lata, a nie inne? — Otóż dlatego, że

rok 1923 był właściwie pierwszym rokiem normalnej organizacji szkolnictwa na naszym terenie po przejęciu tegoż szkolnictwa przez Ministerstwo W. R. i O. P. i że od tego roku można było w aktach Kuratorjum O. S. W. znaleźć jakieś dane statystyczne.

Rok 1927 jest rokiem przełomowym w szkolnictwie powszechnem, ze względu na liczbę dzieci w wieku szkolnym, albowiem kiedy do tego roku stwierdzamy spadek ilości dzieci w wieku szkolnym, to od roku następnego rozpoczyna się przyrost dzieci, który od roku bieżącego przez kilka lat wzmagać się będzie. Wreszcie rok 1930 wybrałem dlatego, że jest to rok bieżący, w którym pragniemy stwierdzić stan szkolnictwa i w stosunku do którego chcemy ustalić postęp w rozwoju szkolnictwa na terenie naszego Okręgu Szkolnego.

Zestawienia zostały ujęte z podziałem na powiaty i województwa, które wchodzą w skład naszego Okręgu Szkolnego, a to dlatego, że województwo nowogródzkie z początku do naszego Okręgu nie należało i że niektórych danych z tego województwa za rok 1923 nie można było znaleźć. (Patrz tablicę I-szą na str. 226—227).

Przyjrzyjmy się liczbom uwzględnionym w tem zestawieniu. Z terenu województwa nowogródzkiego danych liczbowych z 1923 roku nie posiadamy. W województwie zaś wileńskiem z tego roku znaleziono dane, ale tylko ogólne, dotyczące województwa w całości, a nie poszczególnych powiatów.

Otóż okazuje się, że w 1923 roku ogółem dzieci w wieku szkolnym w woj. wileńskiem było 168,736, a uczęszczało do szkół zaledwie 70,209, co stanowi 44,9%. Należy przypuszczać, że w woj. nowogródzkiem sprawa ta przedstawiała się nie lepiej, a z tego wynika, że 55% dzieci zgórą w 1923 r. na terenie naszego Okręgu Szkolnego ze szkół powszechnych nie korzystało.

Dane z roku 1927 mamy już bardziej szczegółowe, albowiem dotyczą nietylko województw jako całości, ale również i powiatów. Otóż jeśli chodzi o dzieci, to z danych liczbowych wynika, że w pow. baranowickim ze szkół korzystało w 1927 r. 98% dzieci, pow. w lidzkim 99,9% dzieci, w pow. nieświeskim 80,4%, w pow. nowogródzkim 91,7%, (pow. szczuczyński w 1927 r. nie stanowił odrębnej jednostki pod względem administracyjnym), w pow. wołożyńskim 73,1% dzieci.

Z zestawienia wynika, że największy % dzieci w 1927 r. korzystało z nauki w pow. lidzkim, albowiem niemal 100%, w czem prawdopodobnie został uwzględniony pewien % dzieci, które przekroczyły wiek szkolny, lecz dokładnych danych pod tym względem nie posiadamy, a najmniejszy % w pow. słonimskim, bo zaledwie 52,2% i w pow. wołożyńskim, bo 73% dzieci.

W zakresie więc czynienia zadość obowiązkowi szkolnemu na terenie woj. nowogródzkiego w 1927 r. pierwsze miejsce przypada dla powiatu lidzkiego, a ostatnie dla powiatu słonimskiego.

Ogólna liczba dzieci w wieku szkolnym w 1927 r. na terenie wo-

Tablica I.

L. p.	Województwo	POWIATY	DZIECI 1923 r. Ogółem w wieku szkolnym	DZIECI 1923 r. Zapisanych	DZIECI 1923 r. % uczęszczających	DZIECI 1927 r. Ogółem w wieku szkolnym	DZIECI 1927 r. Zapisanych	DZIECI 1927 r. % uczęszczających	DZIECI 1930 r. Ogółem w wieku szkolnym	DZIECI 1930 r. Zapisanych	DZIECI 1930 r. % uczęszczających
1		Baranowicze . .	—	—	—	12113	11880	98%	16566	16174	97,6%
2		Lida	—	—	—	23752	23738	99,9 „	19318	19316	99,9 „
3		Nieśwież . .	—	—	—	14773	11891	80,4 „	15008	13885	92,5 „
4		Nowogródek . .	—	—	—	12240	11227	91,7 „	15645	14786	94,5 „
5		Słonim	—	—	—	14659	7654	52,2 „	11528	9922	86 „
6		Stołpce	—	—	—	9900	9121	92,1 „	12472	11978	95,8 „
7		Szczuczyn . .	—	—	—	włącz. do pow. lidzk.			11170	10303	92,2 „
8		Wołożyn . . .	—	—	—	14650	10716	73,1%	12230	11992	98 „
		Razem w woj. nowogr. . .	—	—	—	102087	86227	84,4%	113937	108356	95,1%
9		Brasław	—	—	—	15639	14561	93,1%	16784	16512	98,3%
10		Dzisna	—	—	—	17106	16322	95,4 „	20030	18285	91,2 „
11		Mołodeczno . . .	włącz. do pow. wilej.			7532	7495	99,5 „	10965	10104	92,1 „
12		Oszmiana . . .	—	—	—	9696	8932	94,1 „	12457	10510	84,3 „
13		Postawy . . .	—	—	—	11921	9627	80,7 „	12715	11928	93,8 „
14		Święciany . .	—	—	—	14050	11511	81,9 „	15005	12397	82,6 „
15		Wilejka	—	—	—	14481	11469	79,2 „	15675	14811	94,4 „
16		Wilno (miasto) .	—	—	—	13209	10235	77,4 „	15148	15120	99,9 „
17		Wilno (powiat) .	—	—	—	21715	16476	75,8 „	26582	20617	77,5 „
		Razem w woj. wileńsk. .	168736	70209	44,9%	125349	106628	85%	145261	130284	89,6%
		Razem w Okręgu . . .	—	—	—	227436	192855	84,7%	259198	238640	92%

Izby szkolne		NAUCZYCIELE															
1930 r.		1923 r.				1927 r.				1930 r.							
Sal lekc.	Ilość uczniów na każdą salę	Razem	Wykwalifik.	Niewykwalif.	% wykwalifik.	Razem	Wykwalifik.	Niewykwalif.	% wykwalifik.	Razem	Wykwalifik.	Niewykwalif.	% wykwalifik.				
281	58	—	—	—	—	263	233	30	88,5%	292	291	1	99,6%				
342	56	—	—	—	—	466	369	97	79,1 „	386	386	—	100 „				
263	53	—	—	—	—	246	211	35	81,6 „	289	281	8	97,2 „				
287	52	—	—	—	—	251	201	50	80,1 „	315	312	3	99 „				
183	54	—	—	—	—	153	125	28	81,6 „	188	188	—	100 „				
224	53	—	—	—	—	179	143	36	79,8 „	231	230	1	99,5 „				
184	56	—	—	—	—	włącz. do pow. lidzkiego				202	202	—	100 „				
197	61	—	—	—	—	185	141	44	76,2%	206	206	—	100 „				
1961	55	—	—	—	—	1743	1423	320	81,6%	2109	2096	13	99,3%				
294	56	117	3	114	2,5%	221	150	71	67,8%	305	305	—	100%				
325	56	197	10	187	5,1 „	291	219	72	75,2 „	341	341	—	100 „				
176	57	włącz. do pow. wilejsk.				155	106	49	68,3 „	185	185	—	100 „				
167	63	232	18	214	7,7%	216	181	35	83,7 „	243	243	—	100 „				
236	51	156	8	148	5,1 „	203	155	48	76,3 „	239	239	—	100 „				
269	46	322	16	306	4,9 „	230	177	53	76,9 „	271	262	9	96,6 „				
284	52	166	8	158	4,8 „	228	166	62	72,8 „	288	284	4	98,6 „				
290	52	294	37	257	12,5 „	301	272	29	90,3 „	431	430	1	99,7 „				
356	58	338	39	299	17,5 „	335	256	79	76,4 „	377	373	4	98,9 „				
2397	54	1822	139	1683	7,6%	2180	1682	498	77,1%	2860	2842	18	99,3%				
4358	55	—	—	—	—	3923	3105	818	79,1%	4789	4758	31	99,3%				

jewództwa nowogródzkiego wynosiła 102,087, z nauki zaś korzystało 86,227 dzieci, czyli przeciętnie z nauki w tym roku w woj. nowogródzkiem korzystało 84°/o dzieci.

W województwie wileńskiem natomiast realizacja obowiązku szkolnego przedstawia się w sposób następujący: w pow. brasławskim z nauki korzystało w 1927 r. 93,1°/o dzieci, w pow. dziśnieńskim — 95°/o, w pow. mołodeckim—99,5°/o, w pow. oszmiańskim—94°/o, w pow. postawskim — 80,7°/o, święciańskim—84,9°/o, wilejskim—79,2°/o, m. Wilnie—77,4°/o i pow. wileńsko-trockim 75°/o dzieci.

W zakresie więc realizacji powszechnego nauczania pierwsze miejsce w woj. wileńskiem w 1927 r. zajmował powiat mołodecki, a potem dziśnieński, albowiem w pow. mołodeckim z nauki korzystało 99,5°/o dzieci, a dziśnieńskim 95,4°/o dzieci. Ostatnie zaś miejsce w tym roku przypadło dla pow. wil.-trockiego i m. Wilna.

Ogólna liczba dzieci w wieku szkolnym w woj. wileńskiem w 1927 r. wynosiła 125.349, a ze szkół korzystało 106.628 dzieci, przeciętnie więc w woj. wileńskiem w tym roku korzystało z nauki 85°/o dzieci.

Jeśli teraz porównamy liczby z roku 1923 w woj. wileńskiem z liczbami z roku 1927, to okaże się, że ogółem dzieci w wieku szkolnym w 1927 r. w porównaniu z rokiem 1923 było mniej o 43.387, ale zato w stosunku procentowym liczba dzieci w wieku szkolnym, korzystająca z nauki wzrosła, albowiem kiedy w r. 1923 z tej nauki korzystało 44,9°/o, to w roku 1927 z nauki korzystało 85°/o dzieci w wieku szkolnym, czyli o 40,1°/o podniosła się stosunkowo stopień realizacji powszechnego nauczania.

Jeśli teraz przyjrzymy się cyfrom dzieci w całym Okręgu Szkolnym w r. 1927 to okaże się, że w wieku szkolnym ogółem było 227.436 dzieci, a z nauki korzystało 192.855 dzieci, a nie korzystało 34.581 dzieci, czyli przeciętnie w Okr. Szk. Wileńskim w 1927 r. korzystało z nauki 87,7°/o, gdy tymczasem w roku 1923, opierając się na danych z woj. wileńskiego, z nauki korzystało tylko 44,9°/o dzieci.

W 1930 r. stan na pierwszego grudnia według danych, nadesłanych do Kuratorjum przez pp. Inspektorów, przedstawia się jak następuje: w pow. baranowickim z nauki korzystało 97,6°/o dzieci, w pow. lidzkim 99,9°/o, nieświeskim—92,5°/o, nowogródzkim—94,5°/o, słonimskim—86°/o, stołpeckim—95,8°/o, szczuczyńskim—92,2°/o i wołożyńskim—98°/o dzieci.

Pierwsze więc miejsce w zakresie realizacji powszechnego nauczania w bieżącym roku szkolnym w woj. nowogródzkiem przypada dla powiatu lidzkiego podobnie, jak i w r. 1927, drugie dla—pow. wołożyńskiego, gdy tymczasem w r. 1927 powiat ten zajmował miejsce szóste, ostatnie zaś miejsce przypada dla pow. słonimskiego podobnie jak w 1927 r.

W b. roku szkolnym kolejność powiatów w zakresie realizacji obowiązku szkolnego na terenie woj. nowogródzkiego można ująć w sposób następujący: 1) pow. lidzki, 2) pow. wołożyński, 3) pow. baranowicki, 4) pow. stołpecki, 5) pow. nowogródzki, 6) pow. nieświeski, 7) pow. szczuczyński i 8) pow. słonimski.

Zestawiając wyniki w zakresie realizacji powszechnego nauczania z roku bieżącego z rokiem 1927, zauważymy pewne przesunięcia dodatnie lub ujemne, polegające na tem, że niektóre powiaty posunęły się

znacznie naprzód jak np.: pow. wołożyński, a niektóre cofnęły się w tył jak np.: pow. baranowicki.

Zestawiając cyfry widzimy, że w r. 1927 dzieci w wieku szkolnym było 102.087, a w bieżącym roku liczba ta wzrosła do 113.937, czyli o 11.850 dzieci mamy więcej. Mimo to jednak procentowo liczba dzieci, korzystających z nauki, również wzrosła, albowiem, kiedy w roku 1927 korzystało z nauki 84,4% dzieci, to w roku 1930, to znaczy w roku bieżącym na terenie woj. nowogródzkiego z nauki korzysta 95,1% dzieci. Przyrost dzieci w szkołach wynosi 10,7%.

Na terenie woj. wileńskiego w pow. brasławskim z nauki korzysta w b. r. 98,3 proc. dzieci, dziśnieńskim—91,2 proc. mołodeckim—92,1 proc., oszmiańskim—84,3 proc., postawskim — 93,8 proc., święciańskim—82,6 proc., wileńskim — 94,4 proc., w m. Wilnie—99,9 proc. i pow. wileńsko-trockim—77,5 proc. dzieci.

Z powyższego wynika, że w woj. wileńskiem w b. r. pierwsze miejsce w zakresie realizacji obowiązku szkolnego zajmuje miasto Wilno, które w r. 1927 zajmowało miejsce przedostatnie, a ostatnie miejsce pow. wileńsko-trocki, podobnie jak i w roku 1927.

Kolejność powiatów w woj. wileńskiem w zakresie realizacji obowiązku szkolnego w b. roku da się ująć w sposób następujący: 1) m. Wilno, 2) pow. brasławski, 3) pow. wilejski, 4) pow. postawski, 5) pow. mołodecki, 6) pow. dziśnieński, 7) pow. oszmiański, 8) pow. święciański i 9) pow. wileńsko-trocki.

Zestawienie to świadczy również o pewnych ujemnych lub dodatnich przesunięciach powiatów w porównaniu z rokiem 1927, np. m. Wilno, które w 1927 r. zajmowało miejsce siódme, w roku bieżącym zajmuje miejsce pierwsze, pow. mołodecki, który w 1927 r. zajmował miejsce pierwsze, w roku bieżącym został przesunięty na miejsce piąte i t. d. porównaj liczby według tabelki).

Zestawiając liczbę dzieci w wieku szkolnym w bieżącym roku z liczbą tych dzieci z 1927 r., widzimy, że w bieżącym roku dzieci w wieku szkolnym jest na terenie woj. wileńskiego 145.261, a w r. 1927 było tylko 125.349, czyli o 19.912 dzieci mniej, a mimo to jednak z nauki w 1927 r. korzystało 85 proc., zaś w roku bieżącym z tej nauki korzysta 89,6 proc. dzieci.

Z tego wynika, że w zakresie realizacji powszechnego nauczania na terenie województwa wileńskiego stwierdzić możemy postęp, pomimo wzrostu dzieci w wieku szkolnym, a postęp ten tembardziej się uwydatni na terenie całego Okręgu Szkolnego, gdzie z nauki ogółem korzysta 92 proc. dzieci, gdy tymczasem w roku 1927 z nauki korzystało 84 proc., aczkolwiek liczba dzieci w wieku szkolnym na terenie całego Okręgu Szkolnego Wileńskiego wzrosła o 31.762 dzieci.

Ustalając jednak procentową wysokość dzieci, korzystających w bieżącym roku ze szkół, należy wyjaśnić że w 92 proc. stanowiących wynik danych, które zostały nadesłane przez pp. Inspektorów według stanu z dnia 1 grudnia 1930 r., mogą być dzieci nietylko w wieku szkolnym, lecz i takie, które wiek szkolny przekroczyły i że wobec tego 92 proc. należy uważać za normę nie zupełnie ścisłą i dokładną podobnie zresztą

jak i procentową wysokość określoną w 1923 i 1927 roku. Cyfry zatem, określające proc. dzieci, korzystających ze szkół, posiadają wartość względną.

II. A teraz zastanowimy się nad danemi statystycznemi, dotyczącemi nauczycieli i ich kwalifikacyj zawodowych.

Z terenu woj. nowogródzkiego nie znaleziono żadnych danych w sprawie nauczycieli z 1923 roku podobnie jak w sprawie dzieci. W województwie zaś wileńskiem mamy potrzebne dane, aczkolwiek dane te w zestawieniu z danemi z 1927 i 1930 r. budzić mogą pewne wątpliwości, gdyż w niektórych powiatach jak np. wileńsko-trockim, święciańskim i oszmiańskim ogólna ilość nauczycieli, zatrudnionych w tym roku przewyższa liczbę z roku 1927, gdyż np. w wil.-trockim powiecie było 338 nauczycieli, a w roku 1927=335 nauczycieli, w pow. święciańskim—322, kiedy w roku 1927 tylko—230, a w pow. oszmiańskim 232, tymczasem w roku 1927—216.

Otóż zmniejszenie się nauczycieli w niektórych powiatach w roku 1927 w porównaniu z rokiem 1923 należy tłumaczyć przypuszczalnie zmniejszeniem się ilości dzieci oraz pewnemi brakami natury organizacyjnej, polegającemi na tem, że w roku 1923 mogła na 1 nauczyciela przypadać mniejsza liczba dzieci, aniżeli w roku 1927. Pamiętajmy o tem, że szkolnictwo wileńskie przechodziło różne fazy pod względem administracyjno-politycznym, co oczywiście odbić się musiało na stanie szkolnictwa i jego organizacji, że rok 1923 był pierwszym rokiem normalnej pracy po przejęciu szkolnictwa przez Minist. W. R. i O. P. i po wejściu w życie ustawy z dn. 17 lutego 1922 r. gdzie zostały ustalone normy dzieci dla szkół różnych stopni organizacyjnych.

Zastanawiając się nad ilością nauczycieli w 1923 r. w woj. wileńskiem, widzimy, że pierwsze miejsce pod tym względem zajmuje powiat wileńsko-trocki, a następnie powiat święciański. Ostatnie zaś miejsce przypadnie dla powiatu brasławskiego.

Ze względu zaś na kwalifikacje nauczycielstwa pierwsze miejsce przypadnie dla miasta Wilna, a następnie powiatu wileńsko-trockiego gdyż w m. Wilnie było 12,5 proc. nauczycieli wykwalifikowanych, w pow. wil.-trockim—11,5 proc. ostatnie zaś miejsce dla powiatu brasławskiego, gdyż było w tym powiecie w r. 1923 tylko 2,5 proc. nauczycieli wykwalifikowanych.

Według zatem kwalifikacyj nauczycielstwa powiaty można uszeregować w sposób następujący: I m. Wilno, II—pow. wil.-trocki, III—pow. oszmiański, IV — postawki i dziśnieński, V — święciański, VI — wilejski i VIII, to znaczy ostatnie, (gdy pow. mołodecki należał w 1923 r. do wilejskiego) pow. brasławski.

W 1923 roku na ogólną liczbę 1822 nauczycieli, zatrudnionych w woj. wileńskiem, wykwalifikowanych było 139, co stanowiło zaledwie 7,6 proc. wykwalifikowanych, czyli w tym roku 93,4 proc. nauczycieli było niewykwalifikowanych.

Z 1927 roku już posiadamy dane dotyczące nauczycieli. A więc najwięcej nauczycieli w tym roku było w pow. lidzkim (należy zaznaczyć, że pow. szczuczyński wówczas nie stanowił odrębnej jednostki administracyjnej, lecz należał do lidzkiego) następnie w baranowickim. Najmniej nauczycieli w tym roku było w pow. słonimskim.

Ze względu na kwalifikacje zawodowe nauczycielstwa województwo nowogródzkie przedstawiało się jak następuje: w pow. baranowickim 88,5 proc., w pow. lidzkim 79,1 proc. i t. d. (patrz na tabelkę).

Pierwsze zatem miejsce ze względu na kwalifikacje nauczycielstwa w roku 1927 w woj. nowogródzkiem przypadnie dla pow. baranowickiego, a następnie nieświeskiego, ostatnie zaś miejsce dla pow. wołożyńskiego.

Według kwalifikacyj nauczycielstwa powiaty w woj. nowogródzkiem można uszeregować w sposób następujący: I m.—pow. baranowicki, II—pow. nieświeski, III—słonimski, IV—nowogródzki, V—stołpecki, VI—lidzki, i VII—wołożyński.

Na ogólną ilość zatrudnionych w woj. nowogródzkiem w 1927 roku nauczycieli 1743, kwalifikacje posiadało 1423, co stanowi 84,6 proc. wykwalifikowanych nauczycieli.

W województwie wileńskiem w 1927 r. najwięcej nauczycieli było w pow. wileńsko-trockim gdyż 335, a następnie w mieście Wilnie, bo 301, najmniej nauczycieli było zatrudnionych w powiecie postawskim.

(Dokończenie nastąpi).

Czasopismo Przyrodnicze Ilustrowane.

Ukazał się rocznika 5 zeszyt V i VI czasopisma Przyrodniczego, wydawanego przez Tow. Przyrodn. im. St. Staszica w Łodzi, pod redakcją E. M. Potęgi. Zeszyt obejmuje 80 stronic druku oraz wiele ilustracyj. — Na treść zeszytu składają się następujące artykuły: Prof. Oskar Kossmann, Łódź Zabudowanie miasta Łodzi pod względem krajobrazowym; Prof. Dr. Tadeusz Wiśniowski, Warszawa—Kilka uwag w związku z artykułem „Język i terminologja"; Józef i Eugenjusz Iwiński, Warszawa — Stalaktytowe jaskinie Demenowskie w Czechosłowacji; A. A. Waszek, Katowice—Przyczynki do znajomości owadów w okolicach Katowic-Ligoty; Stanisław Rumszewicz, Łódź — Godne ochrony drzewa w Widawie; Dr. Biszhoff, Grudziądz — Kształcenie oka jako środek wychowawczy; K. Hessówna, Łódź—Rysunek w nauczaniu przyrody żywej; Dr. Wanda Karpowiczówna, Warszawa — Próba realizacji systemu Daltońskiego na lekcjach zoologji i botaniki; Prof. E. Dokowski, Łódź — Badanie środków pokarmowych w dostosowaniu do nauczania szkolnego; Emil Jarmulski, Przemyślany-Uszkowice—Artykuły przyrodnicze w czasopismach pedagogicznych; Sprawozdania i komunikaty; Książki i czasopisma nadesłane.

Adres Redakcji i Administracji: *Towarzystwo Przyrodnicze im. St. Staszica, Łódź, Muzeum Przyrodnicze, Park Sienkiewicza.*

Akademickie Biuro Informacyjne.

Z dniem 1 czerwca 1931 roku uruchumione zostało w Warszawie, przy Instytucie Szerzenia Wiedzy Przemysłowej — A k a d e m i c k i e B i u r o I n f o r m a c y j n e dla abiturjentów szkół średnich i zawodowych.

W zakresie działalności Akademickiego Biura Informacyjnego wchodzi:

1. udzielanie porad przy obiorze dziedziny studjów wyższych,
2. informowanie o formalnościach, obowiązujących przy wstępowaniu na wyższe uczelnie,
3. porady fachowe, dotyczące sposobu studjowania,
4. praktyczna pomoc w pracy naukowej,
5. ułatwienia w korzystaniu z bibljotek wewnętrznych i zewnętrznych,
6. poznawanie z warunkami egzystencji w stolicy, przy jednoczesnem niesieniu czynnej pomocy (informacje dotyczące mieszkań, poznawanie ze stolicą i t. d.),
7. informowanie o odroczeniach służby wojskowej,
8. podtrzymywanie kontaktu między osobami odbywającemi służbę wojskową w szkołach podchorążych rezerwy, a odnośnemi uczelniami,
9. informacje dotyczące wyższych uczelni zagranicą,
10. udzielanie wszelkich wiadomości aktualnych dla młodzieży uczącej się.

Akademickie Biuro Informacyjne w głębokiem zrozumieniu potrzeb oraz trudności napotykanych, zwłaszcza na progu studjów wyższych, spieszy z braterską pomocą Młodemu Pokoleniu Akademickiemu i w myśl szczytnego hasła koleżeńskości — gotowe jest w każdej chwili służyć radą i opieką.

Zgłaszać należy się osobiście lub listownie pod adresem: Akademickie Biuro Informacyjne — Warszawa, ul. Marszałkowska Nr. 68 m. 11. Tel. 8 13 04. Godziny urzędowania: 12—14 i 17—20 codziennie za wyjątkiem niedziel i świąt.

Druk. „Lux", Wilno